

Приложение № към Заповед № РД на
министъра на земеделието и храните от Г.

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

**МЕТОДИКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА
ПРЕДВАРИТЕЛНИТЕ УСЛОВИЯ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**ОБЩА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ
СЪЮЗ ЗА ПЕРИОДА 2023 – 2027**

Съдържание

1. Обект и област на приложение	3
2. Нормативни позовавания	3
3. Термини и определения	4
4. Заинтересовани бенефициери	5
5. Прилагаща част относно националните стандарти за ДЗЕС	5
5.1. ДЗЕС 1	5
5.2. ДЗЕС 2	6
5.3. ДЗЕС 3	6
5.4. ДЗЕС 4	7
5.5. ДЗЕС 5	7
5.6. ДЗЕС 6	7
5.7. ДЗЕС 7	8
5.8. ДЗЕС 8	10
5.9. ДЗЕС 9	12
6. Система за контрол	13
6.1. Общи принципи	13
6.2. Компетентен контролен орган	13
6.3. Оценка на неспазванията	13
6.4. Опростена система за контрол за дребните земеделски стопани	13
7. Система за административни санкции	13
7.1. Общи принципи	13
7.2. Прилагане и изчисляване на административните санкции	13
7.3. Процентни стойности на намаленията в случай на неумишлено неспазване	14
7.4. Процентни стойности на намаленията в случай на повторение	14
7.5. Процентни стойности на намаленията в случай на умишлено неспазване	15
7.6. Кумулиране на административните санкции	15
Приложение 1: Правила относно предварителните условия	16
Приложение 2: Матрица за определяне на нивото на нарушението	59

1. Обект и област на приложение

Правилата относно предварителните условия се състоят от законоустановените изисквания за управление съгласно правото на Съюза и стандартите за добро земеделско и екологично състояние на земята, установени в стратегическия план по Общата селскостопанска политика (ОСП), както са посочени в приложение III на Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (ОВ L 435 от 6.12.2021 г.), наричан по – нататък „Регламент 2021/2115“, свързани със следните три области:

- климата и околната среда, включително водите, почвите и биологичното разнообразие на екосистемите;
- общественото здраве и здравето на растенията;
- хуманното отношение към животните.

Правилата под формата на списък се съдържат в Приложение 1.

С настоящата методика се определят правилата относно предварителните условия в изпълнение на:

1. Регламент (ЕС) 2021/2115 ;
2. Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (ОВ L 435 от 6.12.2021 г.);
3. Делегиран регламент (ЕС) 2022/126 на Комисията от 7 декември 2021 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета с допълнителни изисквания по отношение на някои видове интервенции, посочени от държавите членки в стратегическите им планове по ОСП за периода 2023-2027 г. съгласно същия регламент, както и с правила във връзка със съотношението за стандарт 1 за добро земеделско и екологично състояние (ОВ L 20 от 31.1.2022 г.);
4. Делегиран регламент (ЕС) 2022/1172 на Комисията от 4 май 2022 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол в рамките на общата селскостопанска политика и прилагането и изчисляването на административните санкции във връзка с предварителните условия (ОВ L 183 от 8.7.2022 г.);
5. Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1173 на Комисията от 31 май 2022 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол в общата селскостопанска политика (ОВ L 183 от 8.7.2022 г.);
6. Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1317 на Комисията от 27 юли 2022 година за предоставяне на дерогации от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на прилагането на стандарти 7 и 8 за добро земеделско и екологично състояние на земята (стандарти за ДЗЕС) за референтната 2023 година (ОВ L 199 от 28.7.2022 г.), наричан по – нататък „Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1317“;
7. Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027;

8. Закон за подпомагане на земеделските производители;
9. Наредба № 3 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите под формата на директни плащания, включени в Стратегическия план, за проверките, намаления на плащанията и реда за налагане на административни санкции (обн., ДВ, бр. 23 от 2023 г.);
10. Наредба № 4 от 2023 г. за условията и реда за подаване на заявления за подпомагане по интервенции за подпомагане на площ и за животни (обн., ДВ, бр. 30 от 2023 г.);
11. Наредба № 6 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенцията "Плащания за земеделски земи в зони от Натура 2000", включена в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. (обн., ДВ, бр. 48 от 2023 г.) ;
12. Наредба № 7 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенцията "Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения", включена в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 - 2027 г. (обн., ДВ, бр. 48 от 2023 г.) ;
13. Наредба № 9 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите "Биологично растениевъдство" и "Биологично пчеларство", включени в Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони за периода 2023 - 2027 г. (обн., ДВ, бр. 56 от 2023 г.) ;
14. Наредба № 10 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите в областта на околната среда и климата и хуманно отношение към животните, включени в Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони за периода 2023 – 2027 г. (обн., ДВ, бр. 56 от 2023 г.);
15. Наредба № 105 от 2006 г. за условията и реда за създаване, поддържане, достъп и ползване на Интегрираната система за администриране и контрол (обн., ДВ, бр. 82 от 2006 г.).

2. Термини и определения

За целите на този документ се прилагат следните термини и определения.

- 1) „области на прилагане на предварителните условия“ означава всяка от трите различни области, посочени в член 12, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115;
- 2) „правен акт“ означава всяко индивидуално законоустановено изискване за управлението в правото на Съюза и всеки действащ национален акт за изпълнение на условията, посочени в чл. 12 от Регламент (ЕС) 2021/2115 и приложение III относно законоустановените изисквания за управление към същия регламент.
- 3) „изискване“ означава всяко отделно законоустановено изискване за управление съгласно правото на Съюза по смисъла на чл. 12, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/2115, в рамките на даден правен акт, различаващо се по същество от всички други изисквания на същия правен акт (пр. ЗИУ 1.1., ЗИУ 1.2., ЗИУ 1.3. и т.н.);
- 4) „стандарти“ означава всеки от стандартите, определени в Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г., в съответствие с чл. 13 от Регламент (ЕС) 2021/2115 (пр. ДЗЕС 1, ДЗЕС 2, ДЗЕС 3 и т.н.);
- 5) „неспазване“ означава неспазването на законоустановените изисквания за управление съгласно законодателството на Съюза, посочени в чл. 12, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/2115, или на стандартите за добро земеделско и екологично състояние на земята, определени от държавите членки в съответствие с чл. 13 от същия регламент;

- 6) „тежестта на неспазването“ се определя от значимостта на последствията от неспазването, като се вземат предвид целите на съответното изискване или съответния стандарт;
- 7) „степената на неспазването“ се определя, като се вземе предвид по-специално дали неспазването има значително въздействие, или е ограничено до самото стопанство;
- 8) „продължителността на неспазването“ се определя от времетраенето на въздействието или от възможността това въздействие да бъде прекратено с разумни средства;
- 9) „умисъл“ има, когато кандидата не може да докаже по удовлетворителен за компетентния орган начин неумишленост;
- 10) „повторяемост на неспазването“ означава неспазване на едно и също изискване или стандарт повече от веднъж в рамките на последователен период от три календарни години, при условие че бенефициерът е бил уведомен за предишно неспазване и, когато е приложимо, е имал възможността да вземе необходимите мерки за коригиране на това предишно неспазване;
- 11) „година на констатацията“ означава календарната година, в която е извършена административната проверка или проверката на място;
- 12) „стопанство“ означава всички използвани за селскостопански дейности и управлявани от земеделски стопанин единици, които се намират на територията на страната.

3. Заинтересовани бенефициери

Правилата на предварителните условия са задължителни за изпълнение от бенефициерите, получаващи директни плащания по включените в Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г. интервенции съгласно дял III, глава II от Регламент (ЕС) 2021/2115 и годишни плащания по интервенциите по чл. 70, 71 и 72 от същия регламент, както следва:

- 1) Необвързани с производството директни плащания:
 - Чл. 21 Основно подпомагане на доходите за устойчивост
 - Чл. 28 Плащания за малки земеделски стопани
 - Чл. 29 Допълнително преразпределително подпомагане на доходите за устойчивост
 - Чл. 30 Допълнително подпомагане на доходите за млади земеделски стопани
 - Чл. 31 Схеми за климата, околната среда и хуманното отношение към животните
- 2) Обвързани с производството директни плащания:
 - Чл. 32 Обвързано с производството подпомагане на доходите
 - Чл. 36 Специално плащане за културата памук
- 3) Интервенции в областта на развитието на селските райони:
 - Чл. 70 Задължения в областта на околната среда и климата и други задължения в областта на управлението
 - Чл. 71 Природни или други специфични за района ограничения
 - Чл. 72 Специфични за района неблагоприятни аспекти, произтичащи от някои задължителни изисквания

4. Прилагаща част относно националните стандарти за добро земеделско и екологично състояние (съкратено ДЗЕС)

4.1. ДЗЕС 1

4.1.1. Съотношението на постоянно затревените площи спрямо общата земеделска площ, декларирана от земеделските стопани през съответната година, не трябва да

намалява с повече от 5% спрямо референтното съотношение между постоянно затревени площи и обща земеделска площ от 13,17%, определено през 2018 г.

„постоянно затревени площи“ означава постоянно затревените площи, които са декларирани през 2018 г. в съответствие с чл. 72, параграф 1, първа алинея, буква а) от Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 352/78, (ЕО) № 165/94, (ЕО) № 2799/98, (ЕО) № 814/2000, (ЕО) № 1290/2005 и (ЕО) № 485/2008 на Съвета (ОВ L 347 от 20.12.2013 г.), наричан по – нататък „Регламент (ЕС) № 1306/2013“ от земеделските стопани, получаващи директни плащания, и са определени съгласно чл. 2, параграф 1, втора алинея, точка 23 от Делегиран регламент (ЕС) № 640/2014 на Комисията от 11 март 2014 година за допълнение на Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол и условията за отказ или оттегляне на плащанията и административните санкции, приложими към директните плащания, подпомагането на развитието на селските райони и кръстосаното съответствие (ОВ L 181 от 20.6.2014 г.), наричан по – нататък „Делегиран регламент (ЕС) № 640/2014“;

„обща земеделска площ“ означава земеделската площ, която е декларирана през 2018 г. в съответствие с чл. 72, параграф 1, първа алинея, буква а) от Регламент (ЕС) № 1306/2013 от земеделски стопани, получаващи директни плащания и е определена съгласно чл. 2, параграф 1, втора алинея, точка 23 от Делегиран регламент (ЕС) № 640/2014.

4.1.2. Съотношението на постоянно затревените площи се определя всяка година въз основа на площите, декларирани за същата година от бенефициентите, получаващи директни плащания съгласно дял III, глава II от Регламент (ЕС) 2021/2115, или годишни плащания съгласно членове 70, 71 и 72 от същия регламент в съответствие с чл. 67, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета. Съотношението се определя от компетентната дирекция в Министерството на земеделието и храните въз основа на данните за декларираните площи, получени от Държавен фонд „Земеделие“.

4.1.3. При спад на съотношението с повече от 5% през съответната година, земеделските стопани, на ниво стопанство, които са преобразували постоянно затревени площи и са допринесли за намалението на съотношението през съответната година се задължават обратно да възстановят в постоянно затревени площи (ПЗП) разораните през съответната година ПЗП. Възстановяването се извършва по реда на чл. 336 от Закона за подпомагане на земеделските производители.

4.2. ДЗЕС 2

4.2.1. Стандартът се прилага от 2025 г., съгласно Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г.

4.2.2. Териториалният обхват на влажните зони в Република България ще бъде предоставен от Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и включва приоритетно 11-те влажни зони, които към момента са в списъка по Рамсарската конвенция, но и още 25 влажни зони, които не са в Рамсарския списък, но има информация, че покриват един или повече от критериите за обявяване или имат голям потенциал за опазване и възстановяване. В Република България 71 % от торфищата са в Национален или Природен парк, а 97 % са в зони от Натура 2000.

4.3. ДЗЕС 3

4.3.1. Стърнище се наричат следжътвените остатъци от зимните и пролетните житни култури със слята повърхност (пшеница, ръж, тритикале, овес, ечемик, ориз, лимец и спелта).

4.3.2. Забранява се изгарянето на стърнищата (чл. 6, ал. 1, т. 2 от Закона за опазване на земеделските земи), освен по фитосанитарни причини, установени по съответния ред и придружени с документ издаден от БАБХ за засегнатите площи по смисъла на чл. 28 - 30 от Закона за защита на растенията.

4.4. ДЗЕС 4

4.4.1. Стандартът е приложим за изпълнение, когато земеделска площ от стопанството (обработваема земя, трайно насаждение или постоянно затревена площ) граничи с повърхностен воден обект (реки, потоци, канали, езера, язовири, море), в това число и оризовите клетки.

4.4.2. Водни течения са повърхностни водни тела и включващи отделни и значителни елементи от следните повърхностни води: езеро, язовир, поток, река или канал, част от поток, река или канал (включително напоителни и отводнителни канали), преходни води или разширение на крайбрежни води.

4.4.3. Буферните ивици по протежение на повърхностните водни обекти /течения/ трябва да имат растителна покривка или остатъци от нея през цялата година, съставена от тревисти, храстовидни или дървесни видове и в която е забранено прилагане на минерални и/или органични азотсъдържащи торове и/или третиране с продукти за растителна защита (съкратено ПРЗ).

4.4.4. За отправна точка при измерване на буферната ивица служи отрезът на брега, който реката прави при пълноводие, или брега на водния обект. При наличие на естествена или изкуствено създадена тревна или залесена ивица с дървесна или храстовидна растителност, тя се счита за част от останената буферна ивица.

4.4.5. При наклон на парцела от 5 до 10 %, затревяването на буферната ивица се отнася за 5-те метра от водния басейн, а в останалите 5 м площта може да се обработва и засява, но не може да се тори с минерални и/или органични азотсъдържащи торове и пръска с ПРЗ – общо 10 м. При площи с остър наклон над 10 % затревяването на буферната ивица се отнася за 5-те метра от водния басейн, а в останалите 45 м площта може да се обработва и засява, но не може да се тори и пръска с ПРЗ – общо със затревената буферна ивица да не се тори и пръска – 50 м.

4.4.6. Буферните ивици при оризовите клетки по протежение на напоителни и отводнителни канали са с минимална ширина – 2 метра.

4.5. ДЗЕС 5

4.5.1. Стандартът е приложим за изпълнение, когато обработваеми площи или площи с трайни насаждения (с изключение на площите, предназначени за култури под вода – оризища) от стопанството са с наклони \geq от 10,0 %.

4.5.2. Оризовите клетки (полета) са изключени от изискванията на стандарта. Технологиите за отглеждане на ориз изисква липса на наклон на терена, малки парцели, най-често с размер от 1 до 10 ха и изградена инфраструктура – оризови клетки и канали.

4.6. ДЗЕС 6

4.6.1. Чувствителен период е период от годината, през който почвата не е покрита с растителна покривка и съществува опасност от настъпване на деструктивни процеси (различни видове ерозия, екстремно засушаване).

4.6.2. Чувствителните периоди са два, но изискването се изпълнява само в единия период, който се определя според изчисления наклон на парцела.

Ако наклонът е над 10 % (над 6°), за да се изпълни стандарта, на парцела(-ите) с наклон, трябва да има поне 80 % растителна покривка в периода от 1.11. до 15.02., в т.ч. студоустойчиви покривни култури, есенници, измръзнала тревиста растителност или растителни остатъци (стърнища), за да се предпази почвата от водна ерозия (целта на този ДЗЕС).

Ако обработваемата земя е преобладаващо равнинна (до 10 % или 6° наклон), тогава изпълнението на този ДЗЕС 6 трябва да е през летния период (юни-октомври) с подходяща покривна, междинна, втора култура, стърнище, или мулч за предпазване на почвата от засушаване и ветрова ерозия. Сумарно върху всички парцели на стопанството трябва да има по 80 % растителна покривка през единия от двата периода, определени според наклона.

4.6.3. Минимална почвена покривка може да се осигури чрез прилагане на следните практики:

- оставяне на презимуващи (всички видове култури, които се засяват през есента и чието развитие обхваща зимата, пролетта и лятото) или фуражни култури;
- оставяне на растителните остатъци от предходната култура, включително стърнища, обработени с вертикални почвени обработки без обръщане на слоя, стърнища със самозасети площи от предходната култура (самосевки);
- засяване на покривни култури (житни, бобови, смес от покривни култури, тревни смеси, кръстоцветни, и др.) или мулчиране;
- поставяне на органичен или неорганичен слой около растенията (окосена трева, слама, торф, дървесни стърготини, листа и др.).

4.7. ДЗЕС 7

4.7.1. Прилагането на ДЗЕС 7 „Сеитбооборот върху обработваема земя, с изключение на култури, отглеждани под вода“, съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1317 за предоставяне на временни и краткосрочни дерогации от Регламент (ЕС) 2021/2115 относно правилата за прилагане на ДЗЕС 7 и ДЗЕС 8, съгласно национално решение N 26.09.2022 г. и нотификация в ISAMM CM от 26.09.2022 г. ще се прилага от 2024 г.

При ДЗЕС 7 за 2023 г. се прилага дерогация за угарите. Когато ДЗЕС 7 е базово изискване за екосхемите и агроекологичните интервенции съгласно чл.1, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 2022/1317, дерогация не се прилага.

4.7.2. **Изключения:** Изискванията за ротация не се отнасят за площи заети с оризови клетки, многогодишни култури, тревни и други тревни фуражи и земя, оставена под угар.

4.7.3. **Освобождаване:** Освободени от задължението по настоящия стандарт са стопанства:

а) където повече от 75 % от обработваемата земя се използва за производство на тревни или други тревни фуражи, представлява земя, оставена под угар, засята е с бобови култури или съчетава тези употреби;

б) когато повече от 75 % от отговарящата на условията за подпомагане земеделска площ е постоянно затревена площ, използва се за производство на тревни или други тревни фуражи или за производството на култури под вода (оризища) през значителна част от цикъла за отглеждане на културите, или съчетава тези употреби; или

в) с площ на обработваемата земя до 10 хектара.

Земеделските площи сертифицирани за биологично производство в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета, се считат, за спазващи изискванията на настоящия стандарт.

4.7.4. Сеитбообращението (сеитбооборот/ротация) представлява:

- последователно отглеждане на различни култури на една и съща земя, за да се запази плодородието и производителността на почвата, респективно;
- отглеждане на серия от различни по семейство или по вид култури на едно и също място през последователни стопански години.

4.7.5. Основна култура за целите на ДЗЕС 7 се счита културата, която е най-важна за земеделския стопанин по добив, качество и цена, и която той отбелязва в заявлението за подпомагане.

При наличие на площи със смесени култури, отчитането става по следния начин:

1) Култури отглеждани в отделни редове

На площи със смесени култури, където културите се отглеждат в отделни редове, културите се броят като различни култури, когато заемат най-малко 25 % от тази площ. Площта, заета от различните култури, се изчислява, като площта, заета от смесените култури, се раздели на броя на културите, които заемат най-малко 25 % от тази площ, независимо от действителния дял на съответната култура на тази площ.

2) Подсяване в основната култура

При площи, на които смесените култури представляват основна култура, която се подсява с втора култура, площта се счита за заета само от основната култура.

3) Засети култури в смеси

Площи, заети със смес от семена, се считат за заети от една-единствена култура, независимо от включените в сместа отделни култури.

Когато може да се установи, че видовете, включени в различните смеси от семена, се различават един от друг, може да се приеме, че площта е заета от една-единствена култура, при условие че тези видове не се използват, като култура от група „Триви и тревни фуражи“.

4.7.6. Всички основни култури или поне ясно различими растителни остатъци от тях следва да са налични в периода 15 май – 15 юли на годината на кандидатстване.

4.7.7. Земеделският стопанин може да отглежда повече от една основна култура през годината на заявяване. Вторична култура се счита за ротация, ако е засята/засадена непосредствено след прибирането на основната култура и е налична на парцела до подготовката на почвата за сеитба на следващата основна култура.

4.7.8. Площи с междинни култури се считат за ротация ако са налични на полето в периода 15 октомври на годината на кандидатстване до 15 февруари на следващата година.

4.8. ДЗЕС 8

4.8.1. Коэффициенти за преобразуване и тегловни коэффициенти към ДЗЕС 8а) и особености на ландшафта определени за запазване по ДЗЕС 8б)

№	Непроизводствени площи и обекти (особености на ландшафта)	Критерии за допустимост	Коэффициент за преобразуване (м/дърво към m ²)	Тегловен коэффициент	Изчислена площ в m ² (ако се прилагат и двата коэффициента)	Особености на ландшафта определени за запазване по ДЗЕС 8б) (Да/Не)
1.	Земя, оставена под угар (на 1 m ²)	Върху земята, оставена под угар, не се произвежда земеделска продукция в периода от 1 януари до 15 юли на годината на кандидатстване.	Не се прилага	1	1 m ²	-
2.	Буферни ивици (на 1 m)	Буферни ивици, включително зелени зони около водни течения, с широчина между 1 и 15 м, разположени върху обработваема земя или в съседство с обработваема земя по протежението на водни обекти. Те трябва да бъдат разположени по такъв начин, че по-дългата им страна да бъде успоредна на водното течение или на водоема. По протежение на водното течение те могат да включват ивици от крайречна растителност. Върху буферните ивици не се произвежда земеделска продукция, но може да се извършва паша или коситба.	6	1,5	9 m ²	-
3.	Ивици по краищата на гори (на 1 m)	Ивици хектари отговарящи на условията за подпомагане по краищата на гори, са площи с широчина от 1 до 20 м, върху които не се произвежда земеделска продукция, но може да се извършва паша или коситба, при условие че ивицата допустима площ продължава да бъде различима от съседната земеделска земя.	6	1,5	9 m ²	-
4.	Тераси (на 1 m)	Тераси са почвозащитни формирания върху наклонени земеделски площи.	6	1,5	9 m ²	Да
5.	Отделни дървета (на едно дърво)	Отделни дървета с корона с диаметър, не по-малък от 4 м.	20	1,5	30 m ²	Да
6.	Дървета в редица (на 1 m)	Дървета в редица, с корона с диаметър, не по-малък от 4 м. Разстоянието между короните не надхвърля 5 м. Важно! Не се отчитат като допустима особеност на ландшафта дървета в редица, за които се установи че са част от по-голяма гора.	6	1,5	9 m ²	Да
7.	Живи плетове или обрасли с дървесна растителност ивици (на 1 m)	Живи плетове или обрасли с дървесна растителност ивици с широчина между 1 и 15 м. Важно! Не се отчитат като допустима особеност на ландшафта живи плетове или обрасли с дървесна растителност ивици, за които се установи че са част от по-голяма гора.	6	1,5	9 m ²	Да

8.	Синори (на 1 m)	<p>Синори (полски граници) с широчина между 1 и 15 м, върху които не се произвежда земеделска продукция.</p> <p><i>Синорите (полски граници) могат да бъдат всякакви видове – вдлъбнати, изпъкнали или наклонени части на земната повърхност, покрити с камъни, тревни, храстови или дървесни съобщества или само затревени ивици.</i></p> <p>Важно! Не се отчитат като допустима особеност на ландшафта синори, за които се установи че са част от по-голяма гора.</p>	6	1,5	9 m ²	Да
9.	Дървета в група (на 1 m ²)	<p>Дървета в група (полигонен елемент), като дърветата са свързани от застъпващи се корони, и полски горички, като максималната площ и в двата случая е до 0,3 ха.</p> <p>Важно! Не се отчитат като допустима особеност на ландшафта дървета в група (полски горички), за които се установи че са част от по-голяма гора.</p>	Не се прилага	1,5	1,5 m ²	Да

4.8.2. Междинни култури са културите в Приложение № 14, б. „А“, т. 1 на Наредба № 3 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите под формата на директни плащания, включени в Стратегическия план, за проверките, намаления на плащанията и реда за налагане на административни санкции.

4.8.3. **Освобождаване:** Освободени от задължението по ДЗЕС 8а) са стопанства:

а) където повече от 75 % от обработваемата земя се използва за производство на треви или други тревни фуражи, представлява земя, оставена под угар, засята е с бобови култури или съчетава тези употреби;

б) където повече от 75 % от отговарящата на условията за подпомагане земеделска площ е постоянно затревена площ, използва се за производство на треви или други тревни фуражи или за производството на култури под вода (оризища) през значителна част от цикъла за отглеждане на културите, или съчетава тези употреби;

в) с площ на обработваемата земя до 10 хектара.

4.8.4. На заявените угари през 2023 г. стопаните ще може само за 2023 г. да отглеждат различни култури, свързани директно с осигуряване на продоволствената сигурност, но без царевица и соя. На тези площи ще може да се отглеждат културите при използване на ПРЗ. Когато ДЗЕС 8а е базово изискване за екосхемите и агроекологичните интервенции съгласно чл.1, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 2022/1317, дерогация не се прилага.

За 2023 г. остава задължително изискването за:

- Задължението за запазване на особеностите на ландшафта;

- Забраната за рязане на живи плетове и дървета през размножителния период и периода на отглеждане при птиците;

- Прилагането на мерки за избягване на инвазивни растителни видове.

4.8.5. Непроизводствените площи и обекти (особености на ландшафта), чрез които се изпълнява 4 % са само върху обработваемата земя от стопанството или непосредствено допиращи се до обработваеми земи, за които земеделския стопанин има правно основание за ползване.

4.9. ДЗЕС 9

4.9.1. Екологично чувствителни постоянно затревени площи са всички постоянно затревени площи, намиращи се в защитени зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). Списъкът на тези защитени зони е обнародван в „Държавен вестник“ по реда на чл. 10, ал. 4 от ЗБР. Постоянно затревените площи в зони по „Натура 2000“ са включени в рамките на слой „Екологично чувствителни постоянно затревени площи“ в СИЗП.

4.9.2. Земеделските стопани са задължени да не преобразуват и разорават постоянно затревените площи, които са екологично чувствителни – разположени в зоните „Натура 2000“.

4.9.3. Когато земеделски стопанин е разорал или преобразувал постоянно затревена площ, включена в слой „Екологично чувствителни постоянно затревени площи“, е задължен обратно да преобразува площта в постоянно затревена площ.

4.9.4. Датата, до която земеделския стопанин следва да е възстановил преобразуваната площ не може да е по-късно от датата на подаване на единното заявление за следващата година.

4.9.5. Обратно преобразуваната площ се счита за постоянно затревена площ от първия ден на обратното преобразуване и подлежи на задължението посочено в т. 5.9.2.

4.9.6. По отношение на плащането за екологизиране контролната извадка за ежегодно извършваните проверки обхваща 100% от всички бенефициенти със задължение за обратно преобразуване на земя в постоянно затревена площ.

4.9.7. За целите на настоящия стандарт:

„разораване“ е превръщане на постоянно затревена площ в обработваема земя (ОЗ).

„преобразуване“ е превръщане на постоянно затревена площ в трайно насаждение (ТН).

5. Система за контрол

5.1. Общи принципи

5.1.1. Системата за контрол по отношение на предварителните условия се прилага съгласно правилата разписани в Раздел II от Наредба № 3 от 10.03.2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите под формата на директни плащания, включени в Стратегическия план, за проверките, намаления на плащанията и реда за налагане на административни санкции.

5.1.2. Системата се прилага при спазване на принципите на пропорционалност, в съответствие с принципа на прозрачност, като ще осигури дисциплиниращ и възпиращ ефект.

5.1.3. На системата ще бъде извършван ежегоден преглед в контекста на постигнатите резултати в съответствие с чл. 83, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/2116.

5.2. Компетентен контролен орган

Контролът на предварителните условия се осъществява от компетентните контролни органи определени в чл.73, ал. 2 и 3 от Наредба № 3 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите под формата на директни плащания, включени в Стратегическия план, за проверките, намаления на плащанията и реда за налагане на административни санкции.

5.3. Оценка на неспазванията

5.3.1. За всеки стандарт или изискване компетентният контролен орган дава оценка на значимостта на неспазването въз основа на критериите „тежест“, „степен“ и „продължителност“ в съответствие с показателите по **Приложение 1**, която да се вземе предвид при налагане на пропорционални санкции.

5.4. Опростена система за контрол за дребните земеделски стопани

Ще бъде определена след нейното въвеждане.

6. Система за административни санкции

6.1. Общи принципи

6.1.1. Санкции се прилагат само ако неспазването е резултат от действие или бездействие, за което бенефициентът е пряко отговорен, и в случай че са изпълнени едното или двете условия:

- а) неспазването е свързано със селскостопанската дейност на бенефициента;
- б) неспазването засяга стопанството по смисъла на чл. 3, точка 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115, или други площи, управлявани от него на територията на страната.

6.1.2. Прилагането на административна санкция не оказва влияние върху законосъобразността и редовността на разходите, по отношение на които тя се прилага.

6.2. Прилагане и изчисляване на административните санкции

6.2.1. Административните санкции, се прилагат посредством намаляване или изключване на целия размер на плащанията, изброени в чл. 83, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2116, които са отпуснати или предстои да бъдат отпуснати на съответния бенефициер във връзка със заявленията за подпомагане, които бенефициерът е подал или ще подаде в хода на календарната година, в която е констатирано неспазването. Намаленията или изключванията се изчисляват въз основа на плащанията, които са отпуснати или предстои да бъдат отпуснати през календарната година, през която е настъпило неспазването.

6.2.2. При изчисляването на намаленията и на изключванията се вземат предвид сериозността, обхватът, продължителността или повторемостта и наличието на умисъл при установеното неспазване. Налаганите административни санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи.

6.2.3. Административните санкции се основават на контрола, извършван в съответствие с Раздел II от Наредба № 3 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите под формата на директни плащания, включени в Стратегическия план, за проверките, намаления на плащанията и реда за налагане на административни санкции.

6.3. Процентни стойности на намаленията в случай на неумишлено неспазване

6.3.1. Съгласно чл. 85, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/2116, намалението като общо правило представлява 3 % от общия размер на плащанията, посочени в чл. 85, параграф 1 от същия регламент.

6.3.2. Ако неспазването не оказва въздействие или има само незначително въздействие върху постигането на целта на съответния стандарт или изискване, не се прилага административна санкция. Неспазване с незначително въздействие е неспазване оценено с тежест „Много ниска“, степен „Ограничено в стопанството“ и продължителност „Естествено възобновими“, съгласно показателите за оценка на неспазването по Приложение 1.

6.3.3. Когато случаите на неспазване са установени чрез системата за мониторинг на площта, намалението съгласно чл. 85, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/2116 е 2 % от общия размер на плащанията.

6.3.4. Когато неспазването има сериозни последици за постигането на целта на съответния стандарт или изискване или ако представлява пряка опасност за общественото здраве или за здравето на животните, въз основа на оценката на неспазването, предоставена от компетентния контролен орган, като са взети предвид критериите, посочени в чл. 85, параграф 1, втора алинея от Регламент (ЕС) 2021/2116, процентната стойност, посочена в чл. 85, параграф 2 от същия регламент, се увеличава до 10 %.

6.3.5. При случаи на установено неумишлено неспазване въз основа на оценката на неспазването, предоставена от компетентния контролен орган, като вземе предвид критериите, посочени в чл. 85, параграф 1, втора алинея от Регламент (ЕС) 2021/2116, процентната стойност, определена в чл. 85, параграф 2 от същия регламент се намалява до 1 %.

6.3.6. Когато се използва системата за мониторинг на площта, посочена в член 66, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) 2021/2116, за установяване на случаи на неспазване, намалението определено по т. 7.3.5, се редуцира до 0,5 %.

6.4. Процентни стойности на намаленията в случай на повторение

6.4.1. Когато едно и също неспазване продължава или се повтори веднъж в рамките на три последователни календарни години, процентното намаление е 10 % от общата сума на плащанията, посочени в чл. 85, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2116, когато бенефициерът е бил информиран за предишното установено неспазване. Следващи случаи на същото неспазване в рамките на три последователни календарни години без основателна причина от страна на бенефициера се считат за случаи на умишлено неспазване и се налага намаление от 15 %.

6.4.2. За целите на определянето на повторемостта на неспазването се вземат предвид случаите на неспазване на правилата за кръстосано съответствие, определени в съответствие с Делегиран регламент (ЕС) № 640/2014. Съответствието между правилата за кръстосано съответствие и правилата за предварителна условност са посочени в Приложение 1.

6.4.3. Когато установено неспазване не оказва въздействие или има само незначително въздействие върху постигането на целта на съответния стандарт или изискване и не е наложена административна санкция в съответствие с чл. 85, параграф 3, първа алинея от Регламент (ЕС) 2021/2116, неспазването не се взема предвид за целите на определянето на повторемостта или на продължаването на неспазването.

6.5. Процентни стойности на намаленията в случай на умишлено неспазване

6.5.1. Процентни стойности на намаленията в случай на умишлено неспазване

Процентното намаление за установено умишлено неспазване е най-малко 15 % от общата сума на плащанията и подкрепата, посочени в чл. 83, параграф 1, букви а), б) и в) от Регламент (ЕС) 2021/2116. Въз основа на оценката на неспазването, предоставена от компетентния контролен орган, като вземе предвид критериите, посочени в чл. 85, параграф 1, втора алинея от същия регламент, разплащателната агенция може да реши да увеличи тази процентна стойност до 100 %.

6.6. Кумулиране на административните санкции

6.6.1. Когато установено неспазване на стандарт представлява и неспазване на изискване, то се счита за едно-единствено неспазване. За целите на изчисляването на намаленията неспазването се счита за част от областта на прилагане на предварителните условия за изискването.

6.6.2. Когато през една и съща календарна година е настъпило повече от едно установено неумишлено неспазване, което не се повтаря, процедурата за определяне на намалението се прилага поотделно за всяко неспазване и получените процентни стойности се сумират. Общото намаление обаче не може да надвишава:

а) 5 % от общата сума на плащанията и подкрепата, посочени в чл. 83, параграф 1, букви а), б) и в) от Регламент (ЕС) 2021/2116, когато нито един от случаите на неспазване няма сериозни последици за постигането на целта на съответния стандарт или изискване или представлява пряк риск за общественото здраве или за здравето на животните; или

б) 10 % от общата сума на плащанията и подкрепата, посочени в чл. 83, параграф 1, букви а), б) и в) от Регламент (ЕС) 2021/2116, когато поне един от случаите на неспазване има сериозни последици за постигането на целта на съответния стандарт или изискване или представлява пряк риск за общественото здраве или за здравето на животните.

6.6.3. Когато през една и съща календарна година е настъпило повече от едно установено повтарящо се неумишлено неспазване, процедурата за определяне на намалението се прилага поотделно за всяко неспазване и получените процентни стойности на намаленията се сумират. Стойността на намалението обаче не може да надвишава 20 % от общата сума на плащанията и подкрепата, посочени в чл. 83, параграф 1, букви а), б) и в) от Регламент (ЕС) 2021/2116.

6.6.4. Когато през една и съща календарна година е настъпило повече от едно установено умишлено неспазване, процедурата за определяне на намалението се прилага поотделно за всяко неспазване и получените процентни стойности на намаленията се сумират. Стойността на намалението обаче не може да надвишава 100 % от общата сума на плащанията и подкрепата, посочени в чл. 83, параграф 1, букви а), б) и в) от Регламент (ЕС) 2021/2116.

6.6.5. Когато през една и съща календарна година са настъпили няколко случая на неумишлено, повтарящо се и умишлено неспазване, получените процентни стойности на намаленията се сумират като, когато е приложимо, това се извършва след прилагането на разпоредбите на т. 7.6.2, 7.6.3 и 7.6.4 от настоящия член. Стойността на намалението обаче не може да надвишава 100 % от общата сума на плащанията и подкрепата, посочени в чл. 83, параграф 1, букви а), б) и в) от Регламент (ЕС) 2021/2116.

Приложение 1: Правила относно предварителните условия

ЗИУ: законоустановено изискване за управление

ДЗЕС: стандарт за добро земеделско и екологично състояние на земята

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
Климат и околна среда	Изменение на климата (смекчаване на изменението и адаптация)	ДЗЕС 1 – Поддържане на съотношението на постоянно затревените площи към земеделската площ на национално ниво и на ниво стопанство	ДЗЕС 1. Съотношението на постоянно затревените площи спрямо общата земеделска площ, декларирана от земеделските стопани през съответната година, не трябва да намалява с повече от 5 % спрямо референтното съотношение от 13,17%, определено през 2018 г. Съотношението се поддържа ежегодно на национално ниво. При спад на съотношението с повече от 5% през съответната година, земеделските стопани на ниво стопанство, които са преобразували постоянно затревени площи и са допринесли за намалението на съотношението през съответната година спрямо предходната, се задължават да възстановят разораните през съответната година постоянно затревени площи.	Установено неспазване на задължението за възстановяване върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от разораните постоянно затревени площи; Ниска – над 0,2 ха до 1 ха вкл. от разораните постоянно затревени площи; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от разораните постоянно затревени площи; Висока – над 2 ха от разораните постоянно затревени площи.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
		ДЗЕС 2 – Опазване на влажните зони и торфищата	ДЗЕС 2. В границите на влажните зони и торфищата, при всички видове земеделски площи се забраняват: - всички дълбоки почвени обработки, свързани с обръщане на почвения хоризонт (дълбока оран 20-35 см или плитка оран 10-20 см), дълбоко разрохкване (60-80 см); - пресушаването и дренирането; - преобразуването и разораването на постоянно затревените площи; - изгарянето на растителността; - използването на минерални и органични азотсъдържащи торове и продукти за растителна защита.	Установено неспазване на забраните върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в границите на влажните зони и торфищата; Ниска – над 0,2 ха до 1 ха вкл. от земеделските площи в границите на влажните зони и торфищата; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в границите на влажните зони и торфищата; Висока – над 2 ха от земеделските площи в границите на влажните зони и торфищата.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
		ДЗЕС 3 – Забрана за	ДЗЕС 3. Забранява се изгарянето на стърнищата, освен по фитосанитарни причини, установени по съответния ред и придружени с документ от	Много ниска – установено изгаряне на стърнища от полски култури до 0,2 ха включително;	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		изгаряне на стърнища от полски култури	компетентен орган, указващ размера на площта, за който се прилага.	<p>Ниска – установено изгаряне на стърнища от полски култури над 0,2 ха до 1 ха включително;</p> <p>Средна – установено изгаряне на стърнища от полски култури над 1 ха до 5 ха включително;</p> <p>Висока – установено изгаряне на стърнища от полски култури над 5 ха.</p>		
	Води	<p>ЗИУ 1 – Действия в областта на политиката за водите (Директива 2000/60/ЕО)</p> <p>(ново от 2023 г.)</p>	<p>ЗИУ 1.1. Изискване при използване на вода за напояване земеделският стопанин да притежава съответния документ за право на водовземане (разрешително, договор и др.)</p>	<p>Средна – установено използване на вода за напояване над разрешените количества в документа за право на водовземане;</p> <p>Висока – земеделският стопанин не притежава документи за право на водовземане (разрешително, договор и др.) при използване на вода за напояване.</p>	Ограничено в стопанството	Да се коригира
<p>ЗИУ 1.2. Забрана за използването на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ, издадено от БАБХ.</p>			<p>Установено използване на утайки върху площ:</p> <p>Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в стопанството;</p> <p>Ниска – над 0,2 ха до 1 ха вкл. от земеделските площи в стопанството;</p> <p>Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в стопанството;</p> <p>Висока – над 2 ха от земеделските площи в стопанството.</p>	Ограничено в стопанството		
<p>ЗИУ 1.3. Забрана за внасяне в земеделските земи на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци чрез употребата им в земеделието, когато има разрешение от БАБХ, върху:</p> <p>а) ливади, пасища или площи, засети с фуражни култури, ако се използват за паша или фуражите се прибират в срок, по-кратък от 45 дни след употребата на утайките;</p> <p>б) почви, върху които се отглеждат плодове и зеленчуци, с изключение на овощни дървета и лозя;</p> <p>в) почви, предназначени за отглеждане на овощни, зеленчукови и други култури, които са в директен контакт с почвата и се консумират в сурово</p>			<p>Средна – а)</p> <p>Висока – б) и/или в) и/или г) и/или д)</p>	<p>Ограничено в стопанството – при а), б), в)</p> <p>Разпростира се извън стопанството – при г), д)</p>	<p>Естествено възобновими – при а), б), в)</p> <p>Да се коригира – при г) и д)</p>	

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			състояние, за период 10 месеца преди и по време на събиране на реколтата; г) крайбрежни заливаеми ивици, речни русла и защитни диги; д) пояс I и пояс II на санитарно-охранителни зони на водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.			
			ЗИУ 1.4. Забрана за пряко и непряко отвеждане на вещества и материали съдържащи фосфати (минерални торове, пепел и др.) в подземните води. Пряко отвеждане на опасни или вредни вещества в подземните води е налице когато веществата под форма на течност постъпват/се вливат в подземните води без филтрация през почвата или скалите. Обикновено за целта се използват съоръжения – тръбопроводи и кладенци, наречени попивни, инжекционни и т.н., служещи да извършат прякото отвеждане. Непряко отвеждане на замърсители в подземните води е налице когато постъпването на веществата става след филтрация през почвата и скалите, при директното им съхранение върху почвата.	Ниска – установено ограничено непряко отвеждане на вещества и материали съдържащи фосфати (минерални торове, пепел и др.) в подземните води – проникване под повърхността на почвата до 10 см; Средна – установено ограничено непряко отвеждане на вещества и материали съдържащи фосфати (минерални торове, пепел и др.) в подземните води – проникване под повърхността на почвата над 10 см; Висока – установено пряко отвеждане на вещества и материали съдържащи фосфати (минерални торове, пепел и др.) в подземните води.	Ограничено в стопанството – при тежест „Ниска“ и „Средна“ Разпростира се извън стопанството – при тежест „Висока“	Естествено възобновими
		ЗИУ 2 – Опазване на водите от замърсяване с нитрати от селско-стопански източници (Директива 91/676/ЕИО)	ЗИУ 2.1. Спазване на периодите на внасяне на азотсъдържащи торове (органични и менерални/неорганични) при полски култури, трайни култури, овощни насаждения, ливади и постоянни пасища.	Средна	Разпростира се извън стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 2.2. Спазване на начините на внасяне на азотсъдържащите торове.	Много ниска	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 2.3. Спазване на годишната норма на торене с органични торове.	Ниска – превишение от 17 кг до 21 кг Средна – превишение над 21 кг	Разпростира се извън стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 2.4. Спазване на мерките за торене на равнинни терени (отстояние от водни обекти).	Средна	Разпростира се извън	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		(предишно ЗИУ 1)			стопанството	
			ЗИУ 2.5. Спазване на ограничителните мерки за торене (при почви с лек механичен състав (песъчливи почви), замръзнали, изцяло или отчасти покрити със снежна покривка, по време на валежи и след това, докато почвата е преовлажнена, естествено преовлажнени почви и на наводнени почви (с изключение на оризищата).	Средна	Разпростира се извън стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 2.6. Спазване на допълнителните мерки при употреба на азотсъдържащи торове (органични и минерални/неорганични) на терени с наклон.	Средна	Разпростира се извън стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 2.7. Спазване на изискванията при съхранение на оборски тор.	Средна – от 1 до 5 ЖЕ Висока – над 5 ЖЕ	Разпростира се извън стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 2.8. Спазване на изискванията при съхранение на силаж и отпадъчни води от силаж.	Средна	Разпростира се извън стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 2.9. Спазване на изискванията при съхранение на минерални/неорганични торове.	Средна	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 2.10. Спазване на изискванията за опазване на околната среда при товарене и транспорт на азотсъдържащите торове (органични и минерални).	Средна	Разпростира се извън стопанството	Да се коригира
		ДЗЕС 4 – Изграждане (поддържане) на буферни ивици по протежението на водните течения	ДЗЕС 4. Забранява се използването на минерални и органични торове, както и на продукти за растителна защита в буферните ивици: - с ширина минимум 5 метра на равнинни площи (до 5,0 % или до 3°), по протежение на повърхностни водни течения (реки, потоци, канали, езера, язовири, море), с изключение на оризовите клетки; - с ширина минимум 10 метра на равнинни площи (до 5,0 % или до 3°) при торене с течна фракция на оборския тор; - с ширина минимум 10 метра при торене на площи при наклонени терени (до 10,0 % или до 6°); - с ширина минимум 50 метра при площи с остър наклон ($\geq 10,0$ % или над 6°);	Ниска – установено унищожаване на отделни участъци от растителната покривка в буферните ивици с ширина 5 м; Средна – установено цялостно унищожаване на растителната покривка в буферните ивици с ширина 5 метра; Висока – установено използване на минерални/органични торове и/или продукти за растителна защита в буферните ивици с ширина 2 м, 5 м, 10 м и 50 м.	Ограничено в стопанството – при тежест "Ниска" и "Средна" Разпростира се извън стопанството – при тежест "Висока"	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p>Буферните ивици да отговарят на следните критерии: Минималната ширина на буферните ивици е определена на 5 метра при равнинни терени и повече – 10 и 50 метра при наклонени терени. Буферните ивици по протежение на повърхностните водни обекти (течения) трябва да имат растителна покривка или остатъци от нея през цялата година, съставена от тревисти, храстовидни или дървесни видове, с ширина минимум 5 метра от водния басейн. Буферните ивици при оризовите клетки по протежение на напоителни и отводнителни канали са с минимална ширина – 2 метра.</p>			
	Почва (опазване и качество)	ДЗЕС 5 – Управление на обработката на почвата, намаляване на риска от деградация на почвата и ерозия, включително отчитане на степента на наклона	<p>ДЗЕС 5. За ограничаване на ерозията на земеделски парцели с наклон > 10,0 % се прилага: - за всички обработваеми земи, почвообработващите операции се извършват напречно на склона или по хоризонталите на терена (контурна обработка) или една от следните почвени обработки – вертикални обработки без обръщане на слоя, минимални, ивични или нулеви обработки на почвата; - за трайни насаждения, отглеждани на наклон върху застрашени от ерозия почви, обработката на почвата се извършва напречно на склона или по хоризонталите, или се извършва едно от следните противоерозионни действия: терасиране, оформяне на буферни противоерозионни ивици. Не се извършват механизирани дейности за обработка на почвата върху наводнени или преовлажнени почви в цялото стопанство.</p>	<p>Установено неспазване на изискванията върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в стопанството; Ниска – над 0,2 ха до 1 ха вкл. от земеделските площи в стопанството; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в стопанството; Висока – над 2 ха от земеделските площи в стопанството.</p>	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		ДЗЕС 6 – Поддържане на минимална почвена покривка през периоди и на площи, които са най-чувствителни	<p>ДЗЕС 6а) В земеделското стопанство с уникален идентификационен номер е задължително върху минимум 80 % от цялата обработваема площ, попадаща в съответния чувствителен период, да се поддържа минимална почвена покривка.</p> <p>В земеделско стопанство с наклон > 10,0%, през периода от 01 ноември до 15 февруари, е задължително върху минимум 80 % от цялата обработваема площ на стопанството, попадаща в посочения период, да се поддържа минимална почвена покривка.</p> <p>При земеделски парцели с наклон до 10,0 % е определен чувствителен период от 01 юни до 31 октомври на съответната година. Върху 80 % от тях е задължително да се поддържа минимална почвена покривка.</p> <p>Изискването за минимална почвена покривка през чувствителните периоди не се прилага за бенефициери, които осигуряват последваща култура в рамките на 2 седмици след премахване на растителното покритие.</p> <p>За поддържането на минимална почвена покривка може да се прилагат следните практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оставяне на презимуващи или фуражни култури; - оставяне на растителните остатъци от предходната култура при вертикални обработки. <p>Растителен остатък са включително стърнища и/или самозасети площи от предходната култура;</p> <ul style="list-style-type: none"> - засяване на покривни култури или мулчиране. 	<p>Много ниска – осигурена минимална почвена покривка през чувствителните периоди от 70 % вкл. до 80 % от обработваемата площ на стопанството;</p> <p>Ниска – осигурена минимална почвена покривка през чувствителните периоди от 55 % вкл. до 70 % от обработваемата площ на стопанството;</p> <p>Средна – осигурена минимална почвена покривка през чувствителните периоди от 40 % вкл. до 55 % от обработваемата площ на стопанството;</p> <p>Висока – осигурена минимална почвена покривка през чувствителните периоди под 40 % от обработваемата площ на стопанството.</p>	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			<p>ДЗЕС 6б) При трайните насаждения, за осигуряване на минимална почвена покривка върху минимум 50 % от площта на стопанството, се извършва укрепване на междуредията чрез затревяване или засяване с покривни култури.</p>	<p>Много ниска – извършени дейности по укрепване на междуредията чрез затревяване и/или засяване на покривни култури от 45 % вкл. до 50 % от площта на трайните насаждения в стопанството;</p> <p>Ниска – извършени дейности по укрепване на междуредията чрез затревяване и/или засяване на покривни култури от 35 % вкл. до 45 % от площта на трайните насаждения</p>	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
				<p>в стопанството;</p> <p>Средна – извършени дейности по укрепване на междуредията чрез затревяване и/или засяване на покривни култури от 25 % вкл. до 35 % от площта на трайните насаждения в стопанството;</p> <p>Висока – извършени дейности по укрепване на междуредията чрез затревяване и/или засяване на покривни култури под 25 %.</p>		
		<p>ДЗЕС 7 – Сеитбо-оборот (ротация) на културите върху обработваема земя, с изключение на култури, отглеждани под вода</p>	<p>ДЗЕС 7. На обработваема земя с площ ≥ 10 ха, земеделският стопанин осигурява ежегодно смяна на отглежданата култура (ротация) на ниво земеделски парцел върху минимум 35 % от обработваемата земя в стопанството си. Отглеждането на вторична/междинна култура на съответния земеделски парцел се счита за извършена ротация. Вторична/междинна култура означава земеделска култура, с различен от основната култура вид, и засадена/засята на един и същи земеделски парцел през съответната година. Продължителността на периода за отглеждане на втората култура и нейното реколтиране зависят от избрания ѝ вид. Вторична/междинна култура се счита за ротация, ако е засята/засадена непосредствено след прибирането на основната култура и е налична на парцела до подготовката на почвата за сеитба на следващата основна култура. След третата година, земеделският стопанин е длъжен да гарантира, че всички земеделски парцели от обработваемата земя от стопанството са били обект на ротация по отношение на културата, отглеждана през референтната 2023 година на ниво парцел. За целите на ротацията, референтната година ще бъде 2023 г.</p>	<p>Много ниска – осигурена ротация над 30 % до 35 % включително;</p> <p>Ниска – осигурена ротация над 20 % до 30 % включително;</p> <p>Средна – осигурена ротация над 10 % до 20 % включително;</p> <p>Висока – осигурена ротация под 10 % включително.</p>	Ограничено в стопанството	Да се коригира
	Биологично	ЗИУ 3 –	ЗИУ 3.1. НАТУРА зона за птиците (забрани):	Установено косене на постоянно	Ограничено в	Естествено

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
	разнообразие и ландшафт (опазване и качество)	Опазване на дивите птици и техните местообитания (Директива 2009/147/ЕО) (предишно ЗИУ 2)	Забрана за косене на ливадите преди 15 юни, както и от периферията към центъра.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери).</i>	затревени площи преди 15 юни или косене от периферията към центъра на площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.	стопанството	възобновими
			ЗИУ 3.2. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за премахване на характеристиките на ландшафта (синори, единични и група дървета) при ползването на земеделските земи като такива.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i>	Много ниска – премахване от 1 до 3 единични дървета; Ниска – премахване от 1 до 3 характеристики на ландшафта (синор, група дървета); Средна – премахване от 4 до 6 характеристики на ландшафта (синор, група дървета); Висока – премахване над 7 характеристики на ландшафта (синор, група дървета).	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 3.3. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за използване на неселективни средства за борба с вредителите по горите (в селското стопанство).* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i>	Установено използване на неселективни средства върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от площите в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от площите в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от площите в защитената зона; Висока – над 2 ха от площите в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 3.4. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за косене на ливадите до 1 юли.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери).</i>	Установено косене на постоянно затревени площи до 1 юли на площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
				затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.		
			ЗИУ 3.5. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за разораване и залесяване на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери).</i>	Установено разораване на постоянно затревени площи и/или превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения на площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 3.6. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за използване на пестициди и минерални торове в пасища и ливади.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери).</i>	Установено използване на пестициди и/или минерални торове върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 3.7. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за косене на ливадите от периферията към центъра, с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери).</i>	Установено косене на постоянно затревени площи до 15 юли или косене от периферията към центъра с бързодвижеща се техника на площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
				затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.		
			ЗИУ 3.8. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за промяна на предназначението и/или начина на трайно ползване на ливади, пасища, поляни, мери, мочурища, водоеми, водни течения, крайбрежни клифове (скали) в селскостопанския и горския фонд, с изключение на случаите, при които промяната е свързана със: изпълнението на дейностите по предоставените с решение на министерски съвет (РМС) концесии за добив на суров нефт от находище "Тюленово" и концесия за добив на природен газ от находище "Българево", изграждането на пречиствателни станции за питейни и отпадъчни води, на съоръжения за укрепване на свлачища; пътища и други елементи (обекти) на техническата инфраструктура; реализиране на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, за които към датата на обнародване на заповедта в "ДВ" има завършена процедура по глава шеста от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и/или чл. 31 ЗБР.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери).</i>	Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 3.9. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за промяна предназначението и/или начина на трайно ползване на ливади, пасища, поляни, мери, мочурища, водоеми, водни течения, пясъчни дюни в селскостопанския и горския фонд, с изключение на случаите, при които промяната е свързана със: изпълнението на дейностите по предоставената с РМС концесия за добив на природен газ от находище "Дуранкулак" и т.н.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища,</i>	Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p><i>ливади и мери).</i></p> <p>ЗИУ 3.10. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за промяна предназначението и/или начина на трайно ползване на ливади, пасища, поляни, мери, мочурища, водоеми, водни течения, пясъчни дюни в селскостопанския и горския фонд, с изключение на случите, при които промяната е свързана със: изграждането на пречиствателни станции за питейни и отпадъчни води, на съоръжения за третиране на отпадъците, на съоръжения за укрепване на свлачища; пътища и други елементи (обекти) на техническата инфраструктура; реализация на други планове, програми проекти и инвестиционни предложения, за които към датата на одобряване на заповедта в "ДВ" има завършена процедура по реда на глава шеста от ЗООС и/ или по чл. 31 ЗБР.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери)</i></p>	<p>Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.</p>	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			<p>ЗИУ 3.11. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за разораване на пасищата и превръщането им в обработваеми земи.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери).</i></p>	<p>Установено разораване на постоянно затревени площи с размер: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.</p>	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			<p>ЗИУ 3.12. НАТУРА зона за птиците (забрани от плана за управление): Забрана за унищожаване на естествената крайречна растителност.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i></p>	<p>Ниска – установено унищожаване на отделни участъци от естествената крайречна растителност граничеща със земеделски парцел от стопанството; Средна – установено цялостно унищожаване на естествената крайречна растителност граничеща със земеделски парцел от стопанството.</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p>ЗИУ 3.13. НАТУРА зона за птиците (забрани от плана за управление): Забрана за косене на ливади и пасища в периода от 15 март до 15 юли.*</p> <p><i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери).</i></p>	<p>Установено косене на постоянно затревени площи в периода от 15 март до 15 юли на площ:</p> <p>Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			<p>ЗИУ 3.14. НАТУРА зона за птиците (забрани от плана за управление): Забрана за ползване на родентициди.*</p> <p><i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i></p>	<p>Установено използване на родентициди върху площ:</p> <p>Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			<p>ЗИУ 3.15. НАТУРА зона за птиците (забрани от плана за управление): Забрана за използване на неселективни пестициди.*</p> <p><i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i></p>	<p>Установено използване на неселективни пестициди върху площ:</p> <p>Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p>ЗИУ 3.16. Забрана за:</p> <p>1. Улавяне или убиване на диви птици с каквито и да е уреди, средства и методи;</p> <p>2. Разрушаване, увреждане или преместване на гнезда;</p> <p>3. Унищожаване или вземане на яйца на диви птици, включително в случаите, когато те са изоставени.*</p> <p><i>* Забраните важат за земеделски стопанства на цялата територия на страната.</i></p>	<p>Много ниска – ограничено до една птица, едно гнездо или 1-3 яйца;</p> <p>Ниска – ограничено до две птици, две гнезда или 4-5 яйца;</p> <p>Средна – ограничено до три птици, три гнезда или 6-8 яйца;</p> <p>Висока – над три птици, три гнезда или 8 яйца.</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			<p>ЗИУ 3.17. НАТУРА зона за птиците (забрани):</p> <p>Забрана за употреба на изкуствени торове и химически средства за растителна защита.*</p> <p><i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i></p>	<p>Установено използване на изкуствени торове и/или химически средства за растителна защита върху площ:</p> <p>Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона;</p> <p>Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона;</p> <p>Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона;</p> <p>Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
		<p>ЗИУ 4 –</p> <p>Опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна</p> <p>(Директива 92/43/ЕИО)</p>	<p>ЗИУ 4.1. НАТУРА зона за местообитанията (забрани):</p> <p>Забрана за използване на продукти за растителна защита в селското стопанство.*</p> <p><i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i></p>	<p>Установено използване на продукти за растителна защита върху площ:</p> <p>Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона;</p> <p>Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона;</p> <p>Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона;</p> <p>Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
		(предишно ЗИУ 3)	<p>ЗИУ 4.2. НАТУРА зона за местообитанията (забрани):</p> <p>Забрана за промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на постоянно затревени площи.*</p>	<p>Установена промяна на начина на трайно ползване на постоянно затревени площи и/или разораването им и/или превръщането им в трайни насаждения на площ:</p> <p>Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно</p>	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p><i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери).</i></p>	<p>затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените площи в защитената зона.</p>		
			<p>ЗИУ 4.3. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за употреба на минерални торове, продукти за растителна защита и биоциди в постоянно затревени площи, освен разрешените за биологично производство и при каламитет, епифитотия, эпизоотия или епидемия.*</p> <p><i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери).</i></p>	<p>Установено използване на минерални торове и/или продукти за растителна защита и/или биоциди върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените площи в защитената зона.</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			<p>ЗИУ 4.4. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за промяна предназначението на земеделски земи.*</p> <p><i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i></p>	<p>Установена промяна на предназначението на земеделски земи на площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.</p>	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			<p>ЗИУ 4.5. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, защитни горски пояси, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност</p>	<p>Много ниска – премахване от 1 до 3 жизнени единични дървета; Ниска – премахване от 1 до 3 характеристики на ландшафта (синор, група дървета, защитни горски пояси, традиционни ивици, заети с храстово-</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p>сред обработваеми земи, крайречна растителност, живи плетове и каменни огради) при ползването на земеделските земи като такива.*</p> <p><i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i></p>	<p>дървесна растителност сред обработваеми земи, крайречна растителност, каменни огради и живи плетове);</p> <p>Средна – премахване от 4 до 6 характеристики на ландшафта (синор, група дървета, защитни горски пояси, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, крайречна растителност, каменни огради и живи плетове);</p> <p>Висока – премахване над 7 характеристики на ландшафта (синор, група дървета, защитни горски пояси, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, крайречна растителност, каменни огради и живи плетове).</p>		
			<p>ЗИУ 4.6. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за употреба на минерални торове в постоянно затревени площи.*</p> <p><i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери).</i></p>	<p>Установено използване на минерални торове върху площ:</p> <p>Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона;</p> <p>Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона;</p> <p>Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона;</p> <p>Висока – над 2 ха от постоянно затревените площи в защитената зона.</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			<p>ЗИУ 4.7. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите.*</p> <p><i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми</i></p>	<p>Установено използване на органични утайки и/или битови отпадъци върху площ:</p> <p>Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона;</p> <p>Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона;</p> <p>Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона;</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			земи.	Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.		
			<p>ЗИУ 4.8. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за разораване, залесяване и създаване на трайни насаждения, плодови и зеленчукови култури, зърнено-бобови култури, листностъблени зеленчукови култури, кореноплодни зеленчукови култури, луковични зеленчукови култури, маслодайни култури, влакнодайни култури, етеричномаслени култури, едногодишни или многогодишни фуражни култури на територията определена с координатен регистър на разпространението на природно местообитание 62С0 * Понто-Сарматски степи. *Ограничения за постоянно затревени площи (пasiща, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</p>	<p>Установено разораване и/или залесяване и/или създаване на трайни насаждения и/или отглеждане на земеделски култури върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.</p>	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			<p>ЗИУ 4.9. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за използване на пестициди, минерални, листоподхранващи и микроторове, както и на биологично активни вещества, които не са получили биологична и токсикологична регистрация от специализираните комисии и съвети към Министерството на земеделието, храните и горите, Министерството на здравеопазването и Министерството на околната среда и водите. *Ограничения за постоянно затревени площи (пasiща, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</p>	<p>Установено използване на пестициди и/или минерални, листоподхранващи и микроторове и/или биологично активни вещества върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
		ДЗЕС 8 – Минимален дял от обработваемата земя, предназначен за	ДЗЕС 8а) 1) Стопанство с обработваема земя ≥ 10 ха, трябва да задели и поддържа поне 4 % от обработваемата земя на равнище земеделско стопанство, предназначена за непроизводствени площи и обекти (особености на ландшафта), включително земя, оставена под угар.	<p>Осигурена площ за непроизводствени площи и/или обекти, в размер: Много ниска – от 3,5 % вкл. до 4 % (вариант №1) или от 6 % вкл. до 7 % (вариант №2 и №3) от обработваемата земя на равнище земеделско стопанство; Ниска – от 2,5 % вкл. до 3,5 % (вариант</p>	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		непроизводствени площи и обекти; запазване на особеностите на ландшафта и забрана за рязане на живи плетове и дървета през размножителния период и през периода на отглеждане на птиците върху цялата земеделска площ	<p>2) Когато земеделски стопанин се ангажира да отдели най-малко 7 % от обработваемата си земя за непроизводствени площи или обекти, включително земя, оставена под угар, в рамките на подобрена екосхема в съответствие с член 31, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2021/2115, делът, с който се покрива спазването на настоящия стандарт за ДЗЕС, се ограничава до 3 %.</p> <p>3) Стопанство с обработваема земя ≥ 10 ха, трябва да заделни и поддържа поне 7 % от обработваемата земя на равнище земеделско стопанство, ако това включва също междинни култури или азотфиксиращи култури, отглеждани без използването на продукти за растителна защита, от които 3 % са земя, оставена под угар, или непроизводствени площи и обекти (особености на ландшафта).</p> <p>Непроизводствени площи са: земя, оставена под угар, буферни ивици, ивици по краищата на гори, тераси.</p> <p>Особености на ландшафта са: отделни дървета, дървета в редица, живи плетове или обрасли с дървесна растителност ивици, синори, дървета в група.</p>	<p>№1) или от 5 % вкл. до 6 % (вариант №2 и №3) от обработваемата земя на равнище земеделско стопанство;</p> <p>Средна – от 1 % вкл. до 2,5 % (вариант №1) или от 4 % вкл. до 5 % (вариант №2 и №3) от обработваемата земя на равнище земеделско стопанство;</p> <p>Висока – под 1 % (вариант №1) или под 4 % (вариант №2 и №3) от обработваемата земя на равнище земеделско стопанство.</p>		
			<p>ДЗЕС 86) Задължително е да се запазват съществуващите особености на ландшафта (отделни дървета, дървета в редица, синори, живи плетове или обрасли с дървесна растителност ивици, дървета в група) и трайните тераси.*</p> <p><i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, мери и ливади), трайни насаждения и обработваема земя.</i></p>	<p>Много ниска – премахване от 1 до 3 жизнени единични дървета;</p> <p>Ниска – премахване от 1 до 3 особености на ландшафта (дървета в редица, синори, живи плетове или обрасли с дървесна растителност ивици, дървета в група);</p> <p>Средна – премахване от 4 до 6 особености на ландшафта (дървета в редица, синори, живи плетове или обрасли с дървесна растителност ивици, дървета в група); нарушение на съществуващите трайни тераси;</p> <p>Висока – премахване над 7 особености на</p>	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
				ландшафта (дървета в редица, синори, живи плетове или обрасли с дървесна растителност ивици, дървета в група); цялостно разрушение на трайните тераси.		
			ДЗЕС 8в) Задължително е да са запазват съществуващите живи плетове и дървета, които не се отрязват по време на размножителния период и периода на отглеждане при птиците (от 1 март до 31 юли).	Установено отрязване на живи плетове и/или дървета в периода от 1 март до 31 юли: Ниска – от 1 до 3 единични дървета и/или живи плетове; Средна – от 4 до 6 единични дървета и/или живи плетове; Висока – над 7 единични дървета и/или живи плетове.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ДЗЕС 8г) Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите постоянно затревени площи от нежелана растителност – орлова папрат (<i>Pteridium aquilinum</i>), чемерика (<i>Veratrum spp.</i>), айлант (<i>Ailanthus altissima</i>) и аморфа (<i>Amorpha fruticosa</i>).	Много ниска – наличие на растения от видовете, орлова папрат, чемерика, айлант и аморфа на парцели, декларираната площ на които е от 1 до 5 % вкл. от общо декларираната площ на постоянно затревените площи на стопанството; Ниска – наличие на растения от видовете, орлова папрат, чемерика, айлант и аморфа на парцели, декларираната площ на които е от 5 до 20 % вкл. от общо декларираната площ на постоянно затревените площи на стопанството; Средна – наличие на растения от видовете, орлова папрат, чемерика, айлант и аморфа на парцели, декларираната площ на които е от 20 до 50 % вкл. от общо декларираната площ на постоянно затревените площи на стопанството; Висока – наличие на растения от видовете, орлова папрат, чемерика, айлант и аморфа на парцели, декларираната площ на които е над 50 % от общо декларираната площ на постоянно затревените площи на стопанството.	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		ДЗЕС 9 – Забрана за преобразуване или разораване на постоянно затревени площи, определени като екологично чувствителни в зони от обхвата на "Натура 2000".	ДЗЕС 9. Забрана за преобразуване или разораване на постоянно затревени площи, определени като екологично чувствителни в зони от обхвата на "Натура 2000".	Установено преобразуване и/или разораване на площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от екологично чувствителните постоянно затревени площи в стопанството; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от екологично чувствителните постоянно затревени площи в стопанството; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от екологично чувствителните постоянно затревени площи в стопанството; Висока – над 2 ха от екологично чувствителните постоянно затревени площи в стопанството.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
Обществено здраве и здраве на растенията	Безопасност на храните	ЗИУ 5 – Законодателство за храните и фуражите (Регламент (ЕО) № 178/2002) (предишно ЗИУ 4)	ЗИУ 5.1. Забрана за пускане на пазара на храни, които са вредни за здравето и негодни за консумация от човека.	Средна – неспазване на изискванията за пускане на пазара на вредни и негодни за консумация храни.	Разпростира се извън стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 5.2. Забрана за пускане на пазара на фуражи с неизвестен произход и/или които имат неблагоприятен ефект върху здравето на животните и правят храните получени от тях, опасни за консумация от човека.	Ниска – неспазване на забраната за пускане на пазара на фуражи с неизвестен произход; Средна – установени количества фуражи, за които е лабораторно доказано, че съдържат нежелани вещества над максимално допустимите количества посочени в Директива 2002/32/ЕС, които могат да доведат до отравяне на животните, и чрез отлагането и отделянето им с храните произвеждани от тези животни са опасни за здравето на човека.	Разпростира се извън стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 5.3. Забрана за хранене на животните с фуражи с неизвестен произход и/или които имат неблагоприятен ефект върху здравето на животните и правят храните получени от тях, опасни за консумация от човека.	Ниска – неспазване на забраната за хранене на животните с фуражи с неизвестен произход; Средна – установено е изхранване на животните с фуражи, за които е лабораторно доказано, че съдържат	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
				нежелани вещества над максимално допустимите количества посочени в Директива 2002/32/ЕС, които могат да доведат до неблагоприятно здравно състояние на животните и продукцията от тях, и чрез отлагането и отделянето им с храните произвеждани от тези животни са опасни за здравето на човека.		
			ЗИУ 5.4. Изискване да бъде осигурена проследимост на всички продукти, влизащи и напускащи стопанството.	Средна – липса на отделни документи за проследимост; Висока – липса на всякаква документация в стопанството.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 5.5. Изисквания за: А. адекватни мерки при складиране/третиране на отпадъци и опасни субстанции; Б. коректна употреба на фуражни добавки и пестициди; В. предотвратяване внасянето и разпространението на болести; Г. коригиращи действия при дадени предписания от официален контрол; Д. водене на документация съгласно изискванията на пряко приложимото право на ЕС и Закона за фуражите.	Средна – неспазени изискванията при един до четири от изброените показатели; Висока – неспазени всички изисквания.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 5.6. Здравни изисквания към суровото мляко и производството на коластра.	Ниска – неспазени здравните изисквания по отношение на здравния статус на млечната жлеза – мастити; Средна – неспазени здравни изисквания по отношение на здравния статус съгласно Регламент 853/2004 – туберкулоза и бруцелоза.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 5.7. Изисквания към помещенията и оборудването за добив и съхранение на мляко и коластра: А. Съоръженията за доене и помещенията където се съхраняват мляко и коластра, обработват и охлаждат трябва да бъдат разположени и конструирани така, че да се ограничи рискът от	Ниска – неспазени изисквания на буква А; Средна – неспазени изискванията на буква Б и В от изброените показатели.	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			замърсяване на млякото и коластрата; Б. Помещенията за съхраняване на млякото и коластрата трябва да са разположени извън помещенията в които се отглеждат животните, да са защитени срещу вредители и да притежават съоръжения за хладилно съхранение на млякото; В. Повърхности на оборудване, които са предназначени да влязат в контакт с мляко и коластра (съдове, прибори, контейнери, резервоари и т.н. – предназначени за доене, събиране или транспортиране) да са от гладки, лесни за измиване и нетоксични материали.			
			ЗИУ 5.8. Хигиенни изисквания по време на доене, събиране и транспортиране на мляко и коластра: А. Преди започване на доенето млечните папили, вимето и местата около тях се почистват; Б. Идентифицирани ли са животните, подложени на медицинско лечение, които могат да пренесат остатъчни вещества в млякото и коластрата, и допускат ли се мляко и коластра, добити от такива животни преди края на предписания карантинен период да се използват за консумация от човека; В. Поддържат ли се необходимите температурни условия на млякото по време на съхранение и транспорт.	Ниска – неспазени изисквания на буква А от изброените показатели; Средна – неспазени изискванията на буква Б и/или В от изброените показатели; Висока – неспазени всички изисквания.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 5.9. Изисквания за правилно съхранение на яйца при производителя.	Ниска – при неспазени изисквания.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 5.10. Изисквания за правилно складиране и разпространение на фуражи.	Средна	Ограничено в стопанството Разпростира се извън стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 5.11. Изисквания с оглед спазване на максимално допустимите граници на остатъчни количества от ветеринарни лекарствени продукти в храните от животински произход за: А. коректна употреба на ветеринарни лекарствени	Средна – неспазени изискванията на буква А; Висока – неспазена забраната на буква Б.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			продукти; Б. забрана за употреба на неразрешени или незаконни ветеринарни лекарствени продукти и вещества.			
			ЗИУ 5.12. Изисквания с оглед спазване на максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни или фуражи.	Средна	Ограничено в стопанството Разпростира се извън стопанството	Естествено възобновими
		ЗИУ 6 – Забрана на употребата на определени субстанции с хормонално или тиреостатично действие и на бета-агонисти в животновъдството (Директива 96/22/ЕО) (предишно ЗИУ 5)	ЗИУ 6.1. Забрана за употреба на забранени вещества* при отглеждането на продуктивни животни във фермите и на аквакултури. <i>*Забранени вещества: тиреостатични субстанции, стилбени, стилбенови производни, техни соли и естери; 17 бета-естрадиол и неговите естери; бета-агонисти; субстанции с естрогенно (различни от 17 бета-естрадиол и неговите естери), андрогенно или гестагенно действие.</i>	Средна	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 6.2. Забрана за пускане на пазара за консумация от човека на животни и аквакултури третирани със забранени вещества*.	Средна	Разпростира се извън стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 6.3. Забрана за пускане на пазара на месо от животни, които са били третирани със забранени вещества*.	Средна	Разпростира се извън стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 6.4. Забрана за преработване или предаване за преработка на аквакултури и месо от животни, които са били третирани със забранени вещества*.	Средна	Разпростира се извън стопанството	Да се коригира
	Продукти за растителна защита	ЗИУ 7 – Ограничения при използването	ЗИУ 7.1. Забрана за употреба на неразрешени продукти за растителна защита при производството на растения и растителни продукти, в т.ч. посевен и посадъчен материал.	Висока – неспазване на забрана за третиране с неразрешен продукт за растителна защита.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		на продукти за растителна защита (ПРЗ) (Регламент (ЕО) № 1107/2009)	ЗИУ 7.2. Забрана за употреба на продукти за растителна защита извън обхвата на разрешената употреба, в несъответствие с условията посочени върху етикета на продукта и в доза, която надвишава максималната разрешена доза на единица площ.	Средна – установена употреба на ПРЗ извън обхвата на разрешената употреба в несъответствие с условията посочени върху етикета; Висока – установено надвишаване на максималната разрешена доза на единица площ.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
		(предишно ЗИУ 10)	ЗИУ 7.3. Забрана за прибиране на продукцията с остатъчни вещества от продукти за растителна защита. А. Забрана за прибирането на земеделската продукция преди изтичането на карантинния срок на употребените продукти за растителна защита. Б. Наличие на анализ на растителни проби за остатъчни количества пестициди.	Ниска – при невзети проби за анализ от някоя култура при стопанства отглеждащи повече от една култура; Средна – при невзети проби от всички култури отглеждани в стопанството; Висока – при наличие на остатъци от пестициди и/или неспазване на карантинен срок. Ниска и средна се отбелязват при буква "Б" Висока при "А" и "Б".	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 7.4. Спазване на Принципите на добрата растително-защитна практика при опазването на растенията и растителните продукти от вредители и изисквания при употреба на ПРЗ: А. Спазване на законоустановените мерки за опазване на пчелите от отравяне при употреба на ПРЗ - EPORD Б Спазване на буферните зони по Закона за защита на растенията при употреба на ПРЗ; В. Водене на записи за проведените химични обработки.	Буква А : Средна – при необявяване на третирания, Висока - при необявяване на третирания с инсектициди Буква Б: Ниска - при неспазване на буферните зони до 25% от посоченото отстояние. Средна – при неспазване на буферните зони до 50% от посоченото отстояние. Висока – при неспазване на отстоянието на буферните зони с повече от 50%. Буква В: Много ниска - Буква "В" - наличие на "Дневник за проведените растителнозащитни мероприятия и торене", в който има пропуски в записите. Ниска – Наличие на дневник с липса на записи на някоя от основните таблици. Средна – липса на дневник или не предоставянето му.	Ограничено в стопанството - при неспазване на изискванията на букви А и В	Да се коригира – при неспазване на букви А и В

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		ЗИУ 8 – Действия за постигане на устойчива употреба на пестициди (Директива 2009/128/ЕО) (ново от 2023 г.)	ЗИУ 8.1. Изискване за обучение и наличие на сертификат на операторите ползващи ПРЗ от първа и втора професионални групи.	Средна – стопанин, който няма сертификат, без агрономическо образование и е ползвал като външна услуга третирането с ПРЗ-I-ва група. Висока – стопанин без сертификат ползващ пестициди от първа и втора професионална група.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 8.2. Изискване за използване на защитни средства при работа с ПРЗ професионална категория при липса на оборудване за приложение на продукти за растителна защита в стопанството се изисква договор за външна услуга.	Ниска – при наличие на част от защитни средства; Средна – при липса на защитни средства.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 8.3. Изискване за периодични проверки (инспекция) и калибриране на оборудването за прилагане на ПРЗ.	Ниска – при липса на регистрация на нова техника след изминаване на пет годишният период; Средна – при липса на периодичен контрол (наличие на такъв над 3 години); Висока – при липса на регистрация за периодични проверки на оборудването за прилагане на продукти за растителна защита.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 8.4. Изискване местата на които се приготвя работният разтвор за третиране на земеделски площи да са на разстояние не по-малко от: 1. 100 м от административни и жилищни сгради, регистрирани животновъдни обекти, в т.ч. и пчелини, предприятия за производство на фураж и храни за животни, складове за съхранение на фураж и на растения и растителни продукти; 2. 200 м от повърхностни водни обекти, водоизточници и вододайни зони; 3. 25 м от напоителни канали; 4. 100 м от защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии и защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие, на чиито територии е забранено използването на ПРЗ.	Средна – при наличие на обособено място за приготвяне на работния разтвор и не спазване на указанията, посочени на етикета на ПРЗ; Висока – липса на обособено място за приготвяне на работния разтвор и/или приготвяне на работния разтвор при неспазване на изискванията упоменати по т. 1, 2, 3 и 4.	Ограничено в стопанството – при тежест „Средна“ Разпростира се извън стопанството – при тежест „Висока“	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p>ЗИУ 8.5. Изискване за съхранение на ПРЗ в складове при стопани ползващи професионални опаковки или специално обособени места при стопани ползващи любителски опаковки в обособен метален шкаф/помещение с контролиран достъп.</p>	<p>Ниска – наличен склад, с контролиран достъп, без да са изпълнени условията за съхранение; Средна – наличие на склад без контролиран достъп; Висока – при съхранение на пестициди в стопанството без наличие на склад.</p>	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			<p>ЗИУ 8.6. Изискване за третиране на празните опаковки от ПРЗ, или за обособено складово помещение за тях с контролиран достъп.</p>	<p>Ниска – съхранение на празните опаковки до издаването им в помещение без контролиран достъп. Средна – при липса на договор за изземване на празните опаковки по надлежният ред. Висока – при липса на договор за изземване на празните опаковки по надлежният ред и разпилени опаковки в стопанството /вкл. и по полето/ от пестициди.</p>	Ограничено в стопанството – при тежест „Ниска“ и „Средна“ Разпростира се извън стопанството – при тежест „Висока“	Да се коригира
Хуманно отношение към животните	Хуманно отношение към животните	<p>ЗИУ 9 – Минимални изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на телета (Директива 2008/119/ЕО)</p> <p><i>За целите на ЗИУ 9 се използва следното определение</i></p>	<p>ЗИУ 9.1. Забрана за отглеждане на телета над 8-седмична възраст в индивидуални боксове освен по препоръка на обслужващия животновъдния обект ветеринарен лекар с цел лечение.</p>	<p>Тежестта се определя за група телета над 8-седмична възраст: Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.</p>	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		за „теле“ – животни от семейство „Bovide“ на възраст до шест месеца. (предишно ЗИУ 11)	<p>ЗИУ 9.2. Изискване индивидуалните боксове за телета до 8-седмична възраст да разполагат с перфорирани прегради, които позволяват телетата да имат визуален и осезаем контакт помежду си, и да съответстват на изискванията за ширина и дължина:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ширина – най-малко равна на височината на телето при раменете, измерена в изправено положение; – дължина – не по-малка от дължината на тялото на телето, измерена от върха на носа до каудалния ръб на седалищния израстък на седалищната кост и умножена по 1,1. <p><i>* Не се прилага за помещенията за изолация на болни телета.</i></p>	<p>Тежестта се определя спрямо броя на животните до 8-седмична възраст в индивидуални боксове неотговарящи на изискванията:</p> <p>Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни;</p> <p>Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни;</p> <p>Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни;</p> <p>Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.</p>	<p>До един ЖО</p> <p>За повече от един ЖО</p>	<p>Да се коригира</p>
			<p>ЗИУ 9.3. Изискване при групово отглеждане на телетата да се осигури свободна площ за теле:</p> <ul style="list-style-type: none"> – с тегло до 150 кг – най-малко 1,5 кв.м – с тегло от 150 до 220 кг – най-малко 1,7 кв.м – с тегло над 220 кг – най-малко 1,8 кв.м 	<p>Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни;</p> <p>Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни;</p> <p>Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни;</p> <p>Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.</p>	<p>До един ЖО</p> <p>За повече от един ЖО</p>	<p>Да се коригира</p>

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 9.4. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета, както и боксовете и съоръженията в тях с които телетата могат да влязат в контакт, да са изградени от материали, които: 1. нямат вредно въздействие върху телетата 2. позволяват лесно да се почистват и дезинфекцират	Ниска – неспазване на едно от двете изисквания; Средна – неспазване на двете изисквания.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.5. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета да разполагат с безопасна електрическа инсталация.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.6. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета да разполагат със: 1. добра естествена вентилация или вентилационна система, осигуряваща скорост на движение на въздуха до 0,3 m/s, а при високи температури – до 0,5 m/s 2. относителна влажност на въздуха – 60-80 % 3. следните допустими концентрации на токсични газове: а) въглероден двуокис – 3 600 mg/m ³ б) амоняк – 5,00 mg/m ³ в) сероводород – не се допуска	Ниска – неспазване на т. 1 или т. 2; Средна – неспазване на т. 3 или неспазване едновременно на т. 1 и т. 2.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.7. Изискване собствениците или управителите на животновъдния обект/и ежедневно да проверяват изправността на механичните съоръжения и автоматизираните линии (ако в обекта има такива) и при необходимост незабавно да отстраняват повредите, а при невъзможност, да предприемат мерки за опазване здравето и доброто физическо състояние на телетата чрез използване на алтернативни методи за хранене и поддържане на подходяща жизнена среда до отстраняване на повредата.	Ниска – не са предприети мерки за отстраняване на повредите по механичните съоръжения/автоматизираните линии или не са предприети мерки за опазване здравето и доброто физическо състояние на телетата; Средна – не са предприети мерки за отстраняване на повредите по механичните съоръжения/автоматизираните линии и не са предприети мерки за опазване здравето и доброто физическо състояние на телетата.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.8. Изискване при използване на система за изкуствена вентилация в помещенията, в които се	Ниска – не е инсталирана алармена система за известяване на аварии по	До един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			отглеждат телета, да има: 1) алтернативна вентилационна система и 2) алармена система за известяване на аварии по електрозахранването на вентилационната система.	електрозахранването на вентилационната система; Средна – не е осигурена алтернативна вентилационна система.	За повече от един ЖО	
			ЗИУ 9.9. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета да разполагат с подходящо естествено или изкуствено осветление, ако се използва изкуствено осветление, то трябва да функционира за период не по-малък от 8 ч през деня. При проверка на животните да се използва подходящо неподвижно или преносимо осветление.	Ниска – не е осигурено неподвижно или преносимо осветление при проверка на животните; Средна – не е осигурено подходящо естествено или изкуствено осветление.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.10. Изискване собствениците или управителите на животновъдния обект/и да проверяват здравословното състояние на телетата: – най-малко веднъж дневно при телета, отглеждани навън; – най-малко два пъти дневно при телета, отглеждани в закрити помещения.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.11. Изискване собствениците или управителите на животновъдния обект/и да отделят незабавно в помещение със суха и удобна постеля телетата, които са наранени или показват признаци на заболяване, и да им осигурят възможно най-бързо ветеринарномедицинска помощ.	Ниска – неспазване на изискванията за едно животно; Средна – неспазване на изискванията за две или три животни; Висока – неспазване на изискванията при над три животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.12. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета да разполагат с осигурено пространство за всяко теле за лягане, изправяне и осъществяване на всички физиологични и етологични нужди.	Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни;	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
				Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.		
			ЗИУ 9.13. Забрана за връзване на телета, освен при необходимост за не повече от един час по време на хранене с мляко или заместител на млякото или при ветеринарномедицински манипулации. Използваните въжета не трябва да предизвикват нараняване и връзването да се прави по начин, изключващ риск от задушаване или нараняване; телетата се връзват така, че да могат да лягат и изправят и осъществяват всички свои физиологични и етологични нужди.	Ниска – неспазване на изискванията за едно животно; Средна – неспазване на изискванията за две или три животни; Висока – неспазване на изискванията при над три животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.14. Изискване собствениците или управителите на животновъдния обект/и да почистват ежедневно и дезинфекцират периодично помещенията, боксовете, съоръженията и инвентара. Изпражненията, урината, неизядената или разсипаната храна се почистват толкова често, колкото е необходимо, за да се избегне събирането на мухи и гризачи и за намаляване на миризмата.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.15. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета да разполагат с равни, сухи и твърди подове, изработени по такъв начин, че да не причиняват нараняване или страдание на телетата, които стоят или лежат върху тях, подходящи за размера и теглото на телетата с твърда, гладка и стабилна повърхност, за да се избегне подхлъзване.	Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
				от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.		
			ЗИУ 9.16. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета да разполагат с чисто, удобно и подходящо дренирано място за лежане или чиста, суха и удобна постеля, които не влияят негативно върху телетата.	Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.17. Изискване собствениците или управителите на животновъдния обект/и да осигуряват на телетата хранене, съответстващо на тяхната порода, възраст, маса, физиологични и поведенчески нужди и технологична група, като в храната се включва: – достатъчно количество желязо, за да се осигури средно ниво на хемоглобина в кръвта от поне 4,5 mmol/l; – на всяко теле на възраст над 2 седмици се осигурява минимално количество сух фураж, съдържащ смиласеми влакнини, като количеството на влакнините се повишава от 50 до 250 g дневно за телета на възраст от 8 до 20 седмици; – на телетата не се слагат намордници.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.18. Изискване за телетата на възраст над осем седмици: 1. да се хранят поне два пъти дневно; 2. всяко теле от групата да има достъп до храната	Средна – неспазване на едно от двете изисквания; Висока – неспазване на двете изисквания.	До един ЖО За повече от	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			по едно и също време.		един ЖО	
			ЗИУ 9.19. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета да разполагат със съоръжения за хранене и поене, които осигуряват свободен достъп на всяко теле до хранилките и поилките.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.20. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета да разполагат със съоръжения за хранене и поене, които гарантират чистотата на фуражите и водата и свеждат до минимум възможността за контаминацията им.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.21. Изискване телета да се захранват с коластра в първите часове след раждането им, но не по-късно от шестия час.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.22. Изискване собствениците или управителите на животновъдния обект/и да осигурят свободен и постоянен достъп на животните до прясна питейна вода.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
		ЗИУ 10 – Минимални изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на свине (Директива 2008/120/ЕО) (предишно ЗИУ 12)	ЗИУ 10.1. Изискване помещенията, в които се отглеждат свине за развъждане или за угояване, да осигуряват възможност животните да лягат и стават без затруднение; при групово отглеждане на подрастващи прасета и прасета за угояване на всяко от тях да е осигурена свободна подова площ най-малко: – 0,15 кв.м – за прасета с тегло до 10 кг; – 0,20 кв.м – за прасета с тегло от 10 до 20 кг; – 0,30 кв.м – за прасета с тегло от 20 до 30 кг; – 0,40 кв.м – за прасета с тегло от 30 до 50 кг; – 0,55 кв.м – за прасета с тегло от 50 до 85 кг; – 0,65 кв.м – за прасета с тегло от 85 до 110 кг; – 1 кв.м – за прасета с тегло над 110 кг.	Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 10.2. Изискване, за всяка женска свиня след	Много ниска – 1 животно в група от 1-10	До един ЖО	Да се

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p>първо заплождане и за всяка бременна свиня майка, когато се отглеждат в отделни групи от 6 до 40 животни, да е осигурена свободна подова площ най-малко:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1,64 кв.м – за женска свиня след първо заплождане; – 2,25 кв.м – за свиня майка; <p>Когато животните се отглеждат в групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – до 6 животни – 1,80 кв.м за женска свиня след първо заплождане и 2,48 кв.м за свиня майка; – над 40 животни – 1,48 кв.м за женска свиня след първо заплождане и 2,03 кв.м за свиня майка. 	<p>животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни;</p> <p>Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни;</p> <p>Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни;</p> <p>Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.</p>	За повече от един ЖО	коригира
			<p>ЗИУ 10.3. Изискване част от свободната подова площ в помещенията да представлява плътен гладък под, с размери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – най-малко 0,95 кв.м от 1,64 кв.м – за женска свиня след първо заплождане; – най-малко 1,3 кв.м от 2,25 кв.м – за свиня майка. <p>Допуска се да бъдат оставени до 15 % дренажни отвори в плътния под.</p>	<p>Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни;</p> <p>Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни;</p> <p>Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни;</p> <p>Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.</p>	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			<p>ЗИУ 10.4. Изискване помещенията с бетонен решетъчен под, в които свинете се отглеждат групово, максималната широчина на отворите и минималната широчина на преградките да бъде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 11 мм и 50 мм – за бозаещи прасета; 	<p>Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни;</p> <p>Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10</p>	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			– 14 мм и 50 мм – за подрастващи прасета; – 18 мм и 80 мм – за прасета за угояване; – 20 мм и 80 мм – за женски свине след първо заплождане и свине майки.	животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.		
			ЗИУ 10.5. Забрана за използване на методи на отглеждане, при които свинете майки и женските свине след първо заплождане се държат вързани.	Ниска – неспазване на изискванията за едно или две животни; Средна – неспазване на изискванията за три или повече животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 10.6. Изискване свинете майки и женските свине след първото заплождане да се отглеждат групово през периода от четвъртата седмица след заплождането до една седмица преди очакваното раждане. През седмицата преди очакваното раждане и по време на него свинете могат да се държат в изолирани родилни боксове. <i>* В стопанства, в които се отглеждат по-малко от 10 животни от посочените категории се позволява отглеждане в индивидуални боксове, при условие че животните имат възможност да се обръщат.</i>	Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 10.7. Изискване, при групово отглеждане на свине майки и женски свине след първото заплождане помещението да има дължина най-малко 2,8 м, а в случаите, когато групата е по-малка	Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни;	До един ЖО За повече от	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			от 6 животни – най-малко 2,4 м.	Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	един ЖО	
			ЗИУ 10.8. Изискване собствениците или ръководителите на свиневъдния обект/и да осигуряват постоянен достъп на всички свине на възраст над две седмици до хранилките и поилките и достатъчно количество прясна вода.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 10.9. Изискване свинете майки и женските свине след първо заплъждане, при групово отглеждане, да се хранят по начин, който дава възможност всяко животно да получи достатъчно количество храна независимо от наличието на съревнование за храна в групата.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 10.10. Изискване сухостойните бременни свине и женските свине след първо заплъждане, с цел премахване чувството на глад и удовлетворяване на желанието да дъвчат, да се хранят по начин, който дава възможност всяко животно да получи достатъчно количество обемисти, влакнести и високоенергийни храни.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 10.11. Изискване свинете предназначени за групово отглеждане, които проявяват постоянна агресия, жертвите на агресия, болните или наранените свине по възможност да се отглеждат временно в индивидуални боксове, които позволяват на животното да се обръща без затруднение (с изключение на случаите, в които	Ниска – неспазване на изискванията за едно животно; Средна – неспазване на изискванията за две или три животни; Висока – неспазване на изискванията при над три животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			има изрично предписание от ветеринарен лекар животното да стои неподвижно).			
			<p>ЗИУ 10.12. Изискване помещенията, в които се отглеждат свине за развъждане или за угояване да отговарят на минималните зоохигиенни изисквания:</p> <p>1. максимално ниво на шум – не повече от 85 децибела, като постоянният или внезапен шум се избягва;</p> <p>2. имат осигурено осветление – не по-малко от 40 лукса за не по-малко от 8 часа през деня;</p> <p>3. конструирани са по начин, който осигурява на животните:</p> <p>а) достъп до физически и температурно удобно, подходящо дренирано и чисто място за лежане, което позволява всички животни да легнат едновременно;</p> <p>б) възможност да се изправят нормално да почиват и да се виждат помежду си.</p> <p>4. осигуряват възможност на животните за постоянен достъп до достатъчно количество слама, сено, дървесина, дървени стърготини, гъбен компост, торф или смес от такива материали при условие, че те не застрашават здравето им.</p> <p>5. имат подове, които:</p> <p>а) са равни, сухи и твърди и не позволят подхлъзване;</p> <p>б) са конструирани и поддържани по начин, изключващ нараняване и страдание на животните;</p> <p>в) са съобразени с размера и теглото на животните;</p> <p>г) имат гладка и устойчива на механично почистване и дезинфекция повърхност – при липса на постеля.</p>	<p>Ниска – неспазване до две от изискванията;</p> <p>Средна – неспазване на три и повече изисквания.</p>	<p>До един ЖО</p> <p>За повече от един ЖО</p>	<p>Да се коригира</p>
			<p>ЗИУ 10.13. Изискване собствениците или ръководителите на свиневъдния обект/и, най-малко веднъж дневно, да хранят животните с фураж, който съответства на тяхната възраст, технологична група и тегло.</p>	<p>Средна</p>	<p>До един ЖО</p> <p>За повече от един ЖО</p>	<p>Да се коригира</p>

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p>ЗИУ 10.14. Забрана, да се извършват манипулации, които водят до увреждане здравословното състояние на животните, промяна на костната им система или загуба на части от тялото, освен с терапевтична или диагностична цел. При необходимост ветеринарномедицински специалист извършва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. изпиляване или подрязване до гладка цяла повърхност на третите резци на прасетата до седмия ден след раждането; 2. скъсяване бивните на нерезите – за предотвратяване наранявания на други животни; 3. купиране на част от опашката; 4. кастриране на мъжки свине без разкъсване на тъканите; 5. поставяне халка на зурлата – когато свинете се отглеждат на открито. <p>Манипулациите по т. 1 и 3 се извършват само когато е наранено вимето на свинята майка или ушите и опашките на други свине. След седмия ден от раждането манипулациите по т. 3 и 4 се извършват от ветеринарен лекар с прилагане на анестезия и аналгезия. Всички манипулации се извършват при спазване правилата на асептика и антисептика и при условие че предприетите мерки за предотвратяване на прояви на извратен апетит и агресия не са дали резултат.</p>	<p>Ниска – неспазване на изискванията за едно животно; Средна – неспазване на изискванията за две или три животни; Висока – неспазване на изискванията при над три животни.</p>	<p>До един ЖО За повече от един ЖО</p>	<p>Да се коригира</p>
			<p>ЗИУ 10.15. Изискване при отглеждане на нерези: – боксовете да се конструират по начин, който позволява животните да се обръщат свободно, да се чуват, виждат и подушват помежду си; – площта на бокса да е най-малко 6 кв.м; – когато в боксовете се извършва естествено заплождане, те да са без прегради и да имат свободна подова площ най-малко 10 кв.м за всеки нерез.</p>	<p>Много ниска – неспазване на изискванията за едно животно; Ниска – неспазване на изискванията за две или три животни; Средна – неспазване на изискванията при над три животни.</p>	<p>До един ЖО За повече от един ЖО</p>	<p>Да се коригира</p>
			<p>ЗИУ 10.16. Изискване при отглеждане на свине</p>	<p>Ниска – неспазване до две от</p>	<p>До един ЖО</p>	<p>Да се</p>

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p>майки и женски свине след първо заплождане:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. да се проверява ежедневно здравословното състояние на животните и да се предприемат всички необходими мерки за предотвратяване на прояви на извратен апетит и агресия в групите; 2. да се третират срещу екто- и ендопаразити, когато е необходимо; 3. да се изкъпват преди настаняването в родилните боксове. 4. седмица преди очакваното раждане на животните да се осигурява достатъчно количество подходящ материал за подготовка на място за раждане, освен ако това е невъзможно поради вида на използваната в стопанството система за отвеждане на отпадъците; 5. родилните боксове да са с достатъчно място зад животното за осигуряване на удобство при естествено или асистирано раждане и снабдени с парапети за предпазване на новородените прасенца. 	<p>изискванията;</p> <p>Средна – неспазване на три и повече изисквания.</p>	<p>За повече от един ЖО</p>	<p>коригира</p>
			<p>ЗИУ 10.17. Изискване при отглеждане на бозаещи прасета:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. родилните боксове да са с твърд, сух и удобен под за лежане до свинята майка и да имат площ, която позволява на всички прасета да почиват едновременно, покрита с постеля от слама или друг подходящ материал; 2. родилните боксове да са с пространство, което позволява прасетата да сучат без затруднения; 3. отбиването да се извършва след 28-ия ден от раждането; отбиването може да се извърши и на 21-ия ден, при условие че прасетата бъдат преместени в основно почистени и дезинфекцирани помещения, изолирани от помещенията, в които се отглеждат свинете майки; отбиването може да се извърши и по-рано в случаите, когато обслужващият ветеринарен лекар прецени, че това се налага за опазване на здравето на майката или прасетата. 	<p>Ниска – неспазване на едно от трите изисквания;</p> <p>Средна – неспазване на две и повече изисквания.</p>	<p>До един ЖО</p> <p>За повече от един ЖО</p>	<p>Да се коригира</p>

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p>ЗИУ 10.18. Изискване при отглеждане на подрастващи прасета и прасета за угояване:</p> <p>1. да се проверява ежедневно здравословното състояние на животните и да се предприемат всички необходими мерки за предотвратяване на прояви на извратен апетит и агресия в групите;</p> <p>2. да се отглеждат в постоянни групи, сформирани веднага след отбиването, в които по възможност да не се включват нови прасета. В случаите, когато се налага смесване на прасета от различни групи, това да се прави по възможност една седмица преди или след отбиването им, като им се осигурят условия да се скриват от останалите прасета;*</p> <p>3. при наличие на агресия и/или канибализъм между прасетата да се провежда наблюдение за установяване на причините, като се вземе предвид храненето, условията на отглеждане и гъстотата на животните в помещението, да се осигурява на животните достатъчно количество слама, сено, дървесина, дървени стърготини, гъбен компост, торф или смес от такива материали и да се вземат всички необходими мерки за намаляване на агресията и/или канибализма.</p> <p><i>* За улесняване на смесването на групите по изключение и след преценка на ветеринарен лекар могат да се използват транквиланти.</i></p>	<p>Ниска – неспазване на едно от трите изисквания;</p> <p>Средна – неспазване на две и повече изисквания.</p>	<p>До един ЖО</p> <p>За повече от един ЖО</p>	<p>Да се коригира</p>
		<p>ЗИУ 11 – Минимални изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на селскостопански животни</p>	<p>ЗИУ 11.1. (Персонал) Изискване собствениците на селскостопански животни да осигурят достатъчен брой гледачи, които притежават необходимата квалификация и опит за полагане на грижи за животните.</p>	<p>Средна</p>	<p>До един ЖО</p> <p>За повече от един ЖО</p>	<p>Да се коригира</p>
			<p>ЗИУ 11.2. (Инспектиране) Изискване собствениците на селскостопански животни да осигурят:</p> <p>1. ежедневен контрол върху здравословното състояние на животните с цел недопускане причиняването на излишни страдания;</p> <p>2. достатъчно осветление в помещенията –</p>	<p>Ниска – неспазване на т. 1 или т. 2;</p> <p>Средна – неспазване на две и повече изисквания, но във всички случаи при неспазване на т. 3.</p>	<p>До един ЖО</p> <p>За повече от един ЖО</p>	<p>Да се коригира</p>

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		(Директива 98/58/ЕО)	неподвижно или подвижно, включително фенерчета в случаи на спиране на електричеството, което да дава възможност животните да бъдат инспектирани по всяко време;			
		<i>"Селскостопански животни" са животните (без риби, влечуги, амфибии и безгръбначни), отглеждани и развъждани за производство на животински продукти (храна, вълна, кожа, ценна кожа с козина), за други селскостопански цели или за работа.</i>	3. нужните грижи за болните и наранените животни, а когато това е необходимо, незабавно да потърсят помощта на обслужващия ветеринарен специалист. Ако е необходимо, болните и наранените селскостопански животни се изолират в подходящо помещение със суха и удобна постеля.			
		(придешно ЗИУ 13)	ЗИУ 11.3. (Водене на документация) Изискване собствениците на селскостопански животни: 1. да поддържат и съхраняват в животновъдния обект дневник на собствениците/ползвателите на животновъдни обекти за проведените лечебно-профилактични мероприятия, който се съхранява не по-малко от 5 години от последното вписване и екземпляр от рецептата за приложените ВЛП, който също се съхранява не по-малко от 5 години; 2. да водят документация за умрелите животни и да съхраняват всички писмени предписания, издадени от ветеринарномедицинските органи; 3. да съхраняват документацията не по-малко от 3 години от последното вписване и да я представят на ветеринарномедицинските органи при поискване.	Ниска – неспазване на едно или две от трите изисквания; Средна – неспазване едновременно на трите изисквания.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 11.4. (Свобода на движение) Изискване на всяко селскостопанско животно да бъде осигурена свобода на движение в съответствие с физиологичните му потребности. При необходимост свободата на движение се ограничава по начин, който не им причинява ненужна болка и страдание. Връзването да се извършва по начин, който не ограничава естествените им движения за задоволяване на физиологичните и етологични потребности.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 11.5. (Сгради и помещения) Изискване помещенията, съоръженията и оборудването за	Ниска – неспазване на едно от изискванията;	До един ЖО	Да се

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			отглеждане на селскостопански животни: 1. да се изграждат от материали, които не са вредни за животните, разрешени са за целта и позволяват цялостно почистване и дезинфекциране на помещението; 2. да се конструират и поддържат така, че да нямат вдлъбнатини, дупки, остри ръбове и стърчащи предмети, които могат да наранят животните; 3. да осигуряват подходящо осветление, влажност, циркулация на въздуха и проветряване според физиологичните и етологични особености на животните и при спазване на нормите за концентрация на вредни газове и интензивност на шума, които не им вредят. Осветеността на помещенията да се регулира през денонощието според физиологичните и етологичните особености на животните. Когато естествената осветеност на помещението е недостатъчна, да се монтира подходящо изкуствено осветление.	Средна – неспазване на две или три от изискванията.	За повече от един ЖО	коригира
			ЗИУ 11.6. (Животни отглеждани на открито) Изискване на селскостопанските животни отглеждани на открито, да се осигурява защита от неблагоприятни атмосферни влияния, хищници и други вредни въздействия върху здравословното им състояние.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 11.7. (Автоматични или механични съоръжения) Изискване собствениците на селскостопански животни: 1. да проверяват ежедневно техническите съоръжения и системи в помещенията. Установените дефекти по възможно най-бърз начин да се отстраняват, а когато незабавното отстраняване на дефект е невъзможно, да се вземат временни мерки за осигуряване безопасността и здравето на животните; 2. когато е необходимо, за опазване здравето на селскостопанските животни в помещенията, да	Ниска – неспазване на т. 1; Средна – неспазване на т. 2 и/или т. 3 или и трите точки.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p>инсталират система за изкуствена вентилация и алармена система за известяване при отказ на вентилационната система. Управителят на животновъдния обект редовно да проверява изправността на алармената система;</p> <p>3. когато здравето и доброто състояние на животните зависи от функционирането на изкуствена вентилационна система, в помещенията да се изгради подходяща резервна система за осигуряване на необходимата въздушна циркулация при повреда на основната система.</p>			
			<p>ЗИУ 11.8. (Храни, вода и други субстанции) Изискване на селскостопанските животни съобразно с техния вид и възраст:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да се дава достатъчно количество пълноценна храна, която да задоволява нуждите им и да ги поддържа в добро здравословно състояние; – да не се включват в храната и водата вещества, които са вредни за тях; – да не се дава храната и водата по начини, които могат да предизвикат ненужно страдание или нараняване; – да се осигури достъп до храната през определени интервали, съобразени с физиологичните им нужди; – да се осигури постоянен достъп до питейна вода; – оборудването за хранене и поене да се конструира и разполага по начин, който изключва замърсяване на храната и водата, намалява до минимум агресивната конкуренция при животните и осигурява свободен достъп на всяко животно до хранилките и поилките; – да не се дават вещества, за които не е доказано по безспорен начин, че не са вредни или които могат да предизвикат ненужно страдание, болка или нараняване. Забраната не се прилага при използване на продукти с профилактично и терапевтично действие, предписани от ветеринарен 	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p>лекар.</p> <p>ЗИУ 11.9. (Осакатявания) Забрана, да се причинява страх, нараняване, болка, страдание, стрес или смърт на селскостопански животни, освен в случаите, посочени в чл. 117, ал. 1, т. 10, 11 и 12, чл. 159, ал. 3, чл. 160, ал. 2 и чл. 179, ал. 3 от Закон за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД), или при самозащита.</p> <p>ЗВД</p> <p>Чл. 117. (1) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2011 г., в сила от 25.01.2011 г.) При осъществяване на контрол по здравеопазването на животните БАБХ прилага следните мерки за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестите по животните:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. диагностично клане; 11. санитарно клане; 12. дезинфекция, дезинсекция, дератизация и девастация. <p>Чл. 159. (3) Допуска се клане на селскостопански животни:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. които се отглеждат за добив на месо и суровини; 2. които са лекувани от незаразни болести, но лечението е безрезултатно или е стопански неизгодно; 3. за ликвидиране на заразни болести; 4. за религиозни ритуали на регистрирани вероизповедания. <p>Чл. 160. (2) Умъртвяването на животни се допуска при:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ликвидиране на заразни болести; 2. дератизация; 3. нападение на хора от животно и самозащита; 4. практикуване на лов по реда на Закона за лова и опазване на дивеча и на риболов по Закона за рибарството и аквакултурите. <p>Чл. 179. (3) Евтаназия се допуска при:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. неизлечимо болни животни с необратими 	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			<p>патологични изменения, причиняващи им болки и страдания;</p> <p>2. ограничаване и ликвидиране на заразна болест, която представлява опасност за здравето на хората или животните;</p> <p>3. приключване на опитите с животни, когато са довели до необратими патологични изменения, причиняващи на животните болки и страдания;</p> <p>4. животни, чието агресивно поведение представлява опасност за живота и здравето на хората или животните.</p>			
			<p>ЗИУ 11.10. (Процедури по развъждане) Забрана:</p> <p>– да се използват методи за естествено или изкуствено осеменяване и животновъдни практики, които причиняват сериозни страдания, наранявания или трайни увреждания на селскостопанските животни или има вероятност да доведат до тяхната смърт;</p> <p>– да се отглеждат животни като селскостопански, освен ако техният фенотип и генотип позволяват това да бъде извършвано без вредни последици за тяхното здраве и благосъстояние.</p>	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Приложение 2: Матрица за определяне на нивото на нарушението

Намерение за всяко едно изискване/стандарт	Степен	Тежест	Продължителност	% Намаление
Небрежност	Ограничено в стопанството (за площи) или до един животновъден обект	Много ниска	Естествено възобновими	0 %
			Да се коригира	1 % или 0,5 %, ако е установено от мониторинг
		Ниска	Естествено възобновими	1 % или 0,5 %, ако е установено от мониторинг
			Да се коригира	3 % или 2 %, ако е установено от мониторинг
		Средна	Естествено възобновими	3 % или 2 %, ако е установено от мониторинг
			Да се коригира	5 %
		Висока	Естествено възобновими	5 %
			Да се коригира	
	Разпростира се извън стопанството (за площи) или до повече от един животновъден обект	Много ниска	Естествено възобновими	1 % или 0,5 %, ако е установено от мониторинг
			Да се коригира	
		Ниска	Естествено възобновими	3 % или 2 %, ако е установено от мониторинг
			Да се коригира	3 % или 2 %, ако е установено от мониторинг
Средна	Естествено възобновими	3 % или 2 %, ако е установено от мониторинг		
	Да се коригира	5 %		
Висока	Естествено възобновими	5 %		
	Да се коригира	10 %		
Умишленост	Ограничено в стопанството (за площи) или до един животновъден обект	Много ниска	Естествено възобновими	15 %
			Да се коригира	15 %
		Ниска	Естествено възобновими	15 %
			Да се коригира	20 %
		Средна	Естествено възобновими	20 %
			Да се коригира	20 %
		Висока	Естествено възобновими	25 %
			Да се коригира	25-100 %*
	Разпростира се извън стопанството (за площи) или до повече от един животновъден обект	Много ниска	Естествено възобновими	20 %
			Да се коригира	20 %
		Ниска	Естествено възобновими	20 %
			Да се коригира	20 %
		Средна	Естествено възобновими	25 %
			Да се коригира	25 %
		Висока	Естествено възобновими	25 %
			Да се коригира	25-100 %*

* Процента на редукцията за всеки отделен случай на неспазване се определя индивидуално